

Verslag concept

Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)

Datum commissievergadering	:	11 januari 2021
Commissievoorzitter	:	Dhr. M.C. Steeman
Commissie-adviseur	:	Dhr. E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3288 / krijgsmene@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter:		: dhr. M.C. Steeman
Commissiegriffier:		: dhr. E. Krijgsman
Leden van de commissie:	CDA	: mw. W. van Anel, dhr. N. Wijmenga
	CU	: mw. E.T. Kaper-Hartenberg
	D66	: dhr. E. Kanik
	OSNH	: dhr. D.J. van den Berg
	FvD	: dhr. J. Dessing
	GL	: mw. T. van Wijnen, mw. A. Gielen
	PvdA	: mw. A. de Vries
	PvdD	: dhr. J. Hollebeek
	SP	: dhr. E. Smaling
	VVD	: dhr. J. van Gilse
	PVV	: --
	50plus/PvdO	: mw. W. van Soest
	DENK	: dhr. S. Koyuncu

Gedeputeerden: dhr. Loggen, dhr. Stigter

Afwezig: Fractie Baljeu, dhr. N. Kaptheijns (PVV)

Notulist mw. H. Mutsaerts (Moneypenny)

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische Agenda, lijsten moties en toezeggingen en C-agenda
3. Inspreekhalftuur
4. A-Agenda Algemeen
 - 4.a. Energie/Ruimte: Statenvoordracht ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) windturbinepark Westpoortweg Amsterdam

5. B-Agenda Klimaat en Energie
 - 5.a. Energie: Reactienota's RES NHN en NHZ
 - 5.b. Energie/Klimaat: Biomassa uit zee en afdoen M62-2015
6. Rondvraag gedeputeerde Stigter
- 40 7. B-Agenda Ruimte en Wonen
 - 7.a. Wonen: Woonakkoord West-Friesland
 - 7.b. Ruimte/Natuur/Economie/Energie: Discussienotitie PvdA over verdozing in het Noord-Hollands landschap
8. B-agenda Omgevingsverordening
- 45 8.a. Omgevingsverordening: afdoening moties 08-2019 en 01-2020 Omgevingsverordening NH2020
9. Rondvraag gedeputeerde Loggen (portefeuilles Ruimte en Wonen)
10. Sluiting
11. C-Agenda Klimaat en Energie (ter kennisname)
- 50 11.a Energie en Klimaat: besluitvorming Route 35 (C-agenda RWK 11-01-2021) In het
- 11.b Energie: Advies opsporingsvergunning aardwarmte Purmerend (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 11.c Energie: brief onderzoeksrapport Deltares over Zonne-atollen project Wieringerhoek (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 55 11.d Energie / Klimaat: Duurzaamheidskader biograndstoffen (C-agenda RWK 11- 01-2021)
- 11.e Klimaat en Energie: Nieuwsbrief december Nationaal Programma Regionale Energie Strategieën (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 11.f Energie / Ruimte: Ingekomen brief aan PS over Wieringermeer Agriport en
- 60 Datacenters (C-agenda RWK 11-01-2021)
12. C-Agenda Ruimte en Wonen (ter kennisname)
- 12.a Ruimte / Mobiliteit: Reservering subsidie voor Poort van Hoorn – OV-fonds (C-agenda RWK 11-01-2021 en M&B 18-01-2021)
- 12.b Ruimte: Afhandeling reactieve aanwijzing bestemmingsplan Enkhuizerzand en
- 65 IJsselmeergebied (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 12.c Ruimte: Stand van zaken werkzaamheden Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 12.d Ruimte: Zienswijzen Wijdmeren – vervolg (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 12.e Wonen: Brief GS aan PS – Monitor Woningbouw 2020 en onderzoek wachttijden voor
- 70 sociale huurwoningen in Noord-Holland (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 12.f Wonen: Uitvoeringsregeling woonakkoorden 2021 (C-agenda RWK 11-01- 2021)
- 12.g Ruimte: Ingekomen brief aan PS over proces omgevingsverordening en openbare brief van vier fractievoorzitters coalitie (C-agenda RWK 11-01-2021) Dit betreft de geanonimiseerde versie.
- 75 12.h Ruimte: Ontwerpbestemmingsplan Aldi Bergen – aankondiging reactieve aanwijzing (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 12.i Wonen: Herijking Uitvoeringsprogramma versnellen woningbouw (C-agenda RWK 11-01-2021)
- 12.j Water / Groen / Recreatie / Mobiliteit / Ruimte: Ambitieprogramma Ruimtelijke
- 80 Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (B-agenda NLG 08-02-2021 (leidend) en C-agenda RWK 11-01-2021, C-agenda EFB & M&B 18-01-2021)
- 12.k Wonen: Locatie-onderzoek huisvesting buitenlandse werknemers in de Kop van Noord-Holland (C-agenda RWK 11-01-2021)

85 12.l Ruimte: Ingekomen brief over bezwaren en stoeve informatievoorziening plannen
Naardermeer (geanonimiseerd) (C-agenda RWK 11-01-2021)

13. C-Agenda Algemeen (ter kennisname)

13.a MRA: Maandelijks-MRA-Raads-en-Statenleden-Bericht-editie-44 (C-agenda alle
commissies januari 2021)

90 13.b Stikstof: Brief GS aan PS inz. verkenning toegankelijkheid Noord-Hollandse
innovatiefondsen voor stikstofinnovaties (C-agenda alle commissies januari 2021; NLG
leidend)

95

100

105

110

1. Opening en mededelingen

115 De **voorzitter** opent de digitale commissievergadering om 18.30 uur. Er is een afmelding ontvangen
van dhr. Kaptheijns (PVV).

Mededelingen:

120 De **voorzitter** vermeldt de data voor een aantal BOT-overleggen en technische briefings in de
komende periode:

- BOT RES 1.0 op donderdagavond 4 februari van 19.00 tot 21.00 uur;
- Technische briefing over de Woonmonitor op maandagavond 8 februari voorafgaand aan de
commissievergadering;
- Technische briefing over de energie-infrastructuur op maandag 8 februari ook voorafgaand
aan de commissievergadering;
- 125 - Masterclass Liander Energie-infrastructuur en RES 1.0 op maandagmiddag 1 maart van 15.00
tot 17.00 uur;
- Technische briefing over de waterstofstrategie op maandagavond 15 maart voorafgaand aan
de reguliere commissievergadering.

130

Via de nieuwsbrief aan PS worden regelmatig uitnodigingen toegestuurd door de RES-bureaus NHN en NHZ voor online bijeenkomsten ter voorbereiding van de RES 1.0. De commissieleden kunnen hieraan desgewenst deelnemen.

135 Mw. **De Vries** (PvdA) benadrukt dat het Deltaplan Wonen een integraal plan moet worden waarin alle opgaven in de provincie worden meegenomen. Hierbij moeten de commissieleden aan de voorkant betrokken worden. Daarom het verzoek een BOT te plannen.

140 Gedeputeerde **Loggen** verwacht dat het Deltaplan Wonen eind Q1 gereed is, maar hij heeft al eerder voorgesteld om de commissie in de tweede helft van Q1 de gelegenheid te geven om een reactie te geven en opmerkingen te maken.

2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische Agenda, lijsten moties en toezeggingen en C-agenda

145 De **voorzitter** constateert dat de agenda, het verslag van de vergadering van 23 november 2020, de strategische agenda en de C-agenda ongewijzigd worden vastgesteld.

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) verzoekt om agendapunt 11.d, duurzaamheidskader biograndstoffen van de C- naar de B-agenda te verplaatsen voor de vergadering op 8 februari.

150

De **voorzitter** meldt dit afgestemd zal worden met de griffie. Er zijn bij de agenda 4 moties meegestuurd die bij de bespreking van het Actieprogramma Klimaat op 19-10-2020 in RWK afgedaan hadden moeten worden. Dit is bij de bespreking niet expliciet voorgelegd en de indiener van de moties (PvdD) is van mening dat deze moties onvoldoende zijn afgedaan bij het Actieprogramma Klimaat. Bij de lijst openstaande moties geeft de heer Zoon (PvdD) een toelichting en kan de commissie bepalen hoe het vervolg voor deze moties eruitziet. Het betreft moties M68/2019, M106/2019, M107/2019 en M111/2019.

155

160 Dhr. **Zoon** (PvdD) meldt dat GS in het kader van motie 68 aangeven dat er een bossenstrategie wordt opgesteld. Dhr. Zoon verzoekt de motie te betrekken bij de uitvoering van deze strategie, daarom het verzoek om deze motie te verplaatsen naar de commissie NLG. Over M106, de Energy Challenges wordt aangegeven dat de komende jaren kan worden deelgenomen aan deze challenges, maar er is slechts eenmalig budget beschikbaar. Het verzoek aan de gedeputeerde om toe te lichten of ook de komende jaren wordt deelgenomen. M107 Natuurinclusief Bouwen: deze motie en de gevraagde sturing dienen beter opgepakt te worden door GS. M111, klimaatmaatregelen: er vindt een verkokering plaats in de maatregelen. Alvorens de motie afgedaan is, wordt eerst de toegezegde informatie van GS afgewacht.

165

170 Mw. **De Vries** (PvdA) is van mening dat indien sprake is van een eenmalige bijdrage voor M106, Energy Challenges, de motie niet is afgehandeld.

Gedeputeerde **Stigter** vindt het een prima voorstel van de PvdD om M68 te bespreken in NLG. M106, Energy Challenges: de ondersteuning is voor een jaar geborgd, maar men is in gesprek over het daarna continueren van deze ondersteuning. Daarom is de motie als afgedaan beschouwd. Op M107, natuurinclusief bouwen, komt hij schriftelijk terug en M111 komt terug in de Voedselvisie.

175

De **voorzitter** constateert dat M68 betrokken wordt bij de Bossenstrategie, M106 is afgedaan, M107 en M111 zijn nog niet afgedaan.

180 Gedeputeerde **Stigter** bevestigt de juistheid van deze constatering.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is tevreden met het antwoord van de gedeputeerde op de motie over de Energy Challenges, dus M106 mag inderdaad als afgedaan beschouwd worden als de PvdA het hiermee eens is.

185

De **voorzitter** leest in de chat dat mw. De Vries hiermee akkoord gaat.

3. Inspreekhalftuur

190 De **voorzitter** meldt dat dhr. Van der Sluis insprekt namens het Comité Behoud Enkhuizerzand over C-agendapunt 12.b., herstelplan bestemmingsplan Enkhuizerzand en dhr. Wouda namens de IJsselmeervereniging over C-agendapunt, 12.c. Stand van zaken werkzaamheden PARK.

195 Dhr. **Van der Sluis** leest de volgende tekst voor: "Nee, dit is niet zoals het zou moeten, dat het voorgaande bestemmingsplan Enkhuizerzand en het IJsselmeer van de gemeente Enkhuizen dateert van 1953 en sinds lange tijd niet meer van kracht is, zodat een planologisch en bestuurlijk vacuüm kon ontstaan. Het gebied Enkhuizerzand, oorspronkelijk een zandbank in de voormalige Zuiderzee, strekt zich vanuit het IJsselmeer in het noorden tot aan het Markermeer in het zuiden also de kustlijn vormend van de parel van de West-Friese Omringdijk, de historische stad Enkhuizen. In het deels
200 door opspuiten van zand ontstane recreatiegebied Enkhuizerzand kon zich van alles ontwikkelen zoals het Sprookjeswonderland, het zwembad, de sportvelden en een camping, terwijl in het noorden een gebied overbleef als natuurlijke overgang tussen dijk en water: "t Sluftertje. De gemeente Enkhuizen heeft de camping en het dagrecreatieterrein niet bij de tijd gehouden en is niet bereid gebleken te investeren in een verbetering. Dus is er gekozen voor een commerciële
205 projectontwikkelaar, waaraan de grond is verkocht en die er als een zgn. kostendrager geld instopt, met als opbrengst het rendement van de 160 te bouwen vakantiewoningen aangeprezen door REZ-droomparken met als voordeel verzekerd rendement bij verhuur aan derden. De selectieprocedure van de gegadigde, de verkoopprijs van de grond en het exploitatieplan onttrekken zich aan de openbaarheid. Deze zijn omstreden en konden dus niet door het comité worden beoordeeld en
210 maken ook geen deel uit van de gronden bij de RvS. Het gevolg is het verdwijnen van een natuurlijke overgang tussen land en water in het noorden in strijd met artikel 15 PRV en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie als gevolg van de ongewenste verplaatsing van de camping en een nog minder gewenst villapark op de plaats van de voormalige camping ten koste van de recreatieruimte van de burgers van Enkhuizen, bezoekende toeristen, het uitzicht vanaf het IJsselmeer op de stad Enkhuizen
215 door verlies aan zichtlijnen, en last but not least verlies aan natuur (overschrijding stikstof deposities) en cultuurhistorische waarden. Nee, dit is niet zoals het zou moeten, het comité en de IJsselmeervereniging vinden het plan dan ook geen goede ruimtelijke ontwikkeling, waarvan de hopelijk geen apotheose vormende behandeling bij de RvS leidt tot een uitspraak van, ja, dit is wel zoals het zou moeten."

220

Mw. **Van Wijnen** (GL) vraagt of er overleg is geweest over de camping en of het mogelijk is dat deze verplaatst wordt.

225 Dhr. **Van der Sluis** antwoordt dat dit al in beeld was bij het beeldkwaliteitsplan 2015. Men ging er altijd vanuit dat PARK hierop in een later stadium zou reageren, want deze locatie valt ruim binnen de 200 m afstand die genoemd wordt in de PRV, namelijk de kwaliteitszone, maar PARK heeft hier

nooit over gecommuniceerd. Vanaf het noorden krijgt men als eerste een blik op de lelijke camping en de chalets, dus deze zouden daar moeten verdwijnen.

230 **Mw. Kaper** (CU) vraagt of er contact is geweest met de gemeente over het ontbreken van inzage in specifieke documenten.

Dhr. Van der Sluis heeft voldoende inzage gehad in de benodigde documenten, maar niet in het exploitatieplan van Droompark vanwege de markttechnische aspecten van vakantiebungalows.

235

Dhr. Wouda leest de volgende tekst voor: "Ik ben bestuurslid van de IJsselmeervereniging. De IJsselmeervereniging komt al bijna 50 jaar op voor herstel en behoud van de natuur en het landschap in het IJsselmeergebied, de voormalige Zuiderzee en omstreken. Het verslag van uw adviseur ruimtelijke kwaliteit geeft de IJsselmeervereniging aanleiding om twee zaken extra onder uw
240 aandacht te brengen. Hij spreekt ware woorden over de noodzaak van meer regie bij de energietransitie. De IJV vindt dat het IJsselmeergebied al meer belast is met windparken dan het gebied aan kan en dat er in het natte deel geen ruimte is voor nog meer windparken of zonneparken. Het gebied is helemaal Natura2000 en het gaat slecht met de natuur daar. Nog meer negatieve belasting kunnen de natuur en het open landschap niet verdragen. Uw adviseur gaat ook
245 in op het plan Enkhuizerzand. De vorige spreker noemde dat al. De West-Friese Omringdijk hebt u opgenomen in de Leidraad landschap en cultuurhistorie als beschermd monument. Het plan Enkhuizerzand ligt vrijwel geheel tegen die historische dijk en de zeemuur van Enkhuizen aan. U kunt dit zien in de afdruk van dat plan die ik als bijlage heb opgenomen. Dit plan tast het karakter van de West-Friese Omringdijk ernstig aan, niet alleen door het onderdeel villapark, maar ook door
250 de onderdelen camping en Sprookjeswonderland. Het college van GS had in de ogen van de IJV dit plan veel beter moeten toetsen aan de Leidraad. Dat geldt ook voor het compromis dat nu tussen GS en de gemeente is gesloten over het villapark. De hoeveelheid en hoogte van de bebouwing daar is onaanvaardbaar. De IJV is daarom met het Comité behoud Enkhuizerzand naar de rechter gestapt. Eigenlijk haalt de IJV voor u de kastanjes uit het vuur waar GS die scherpe toetsing heeft laten liggen.
255 We hopen natuurlijk dat de rechter ons gelijk geeft en dat langs die weg de verdere aantasting van de omgeving van de West-Friese Omringdijk alsnog wordt voorkomen. Als op deze manier ook elders met de West-Friese Omringdijk zou worden omgegaan blijft er niets van over. En dat kan nooit uw bedoeling zijn. We vragen u dan ook om ervoor te zorgen dat het college van GS de bescherming van de West-Friese Omringdijk serieuzer aanpakken."

260

Mw. Van Wijnen (GL) vraagt naar concrete onderwerpen waarop de tekst van de leidraad verbeterd moet worden.

Dhr. Wouda antwoordt dat beschreven zou kunnen worden welke activiteiten niet toegestaan zijn in de Omringdijk zodat ook de toetsing op juiste wijze kan plaatsvinden.

265

4. A-Agenda Algemeen

4.a. Energie/Ruimte: Statenvoordracht ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) windturbinepark Westpoortweg Amsterdam

270

Dhr. Kanik (D66) is blij met deze locatie voor windenergie vanwege de minimale overlast voor de omgeving. D66 stemt in met de voordracht.

275 Dhr. **Van Gilse** (VVD) constateert dat het plan voldoet aan alle voorwaarden voor windenergie in
herstructureringsgebieden en er wordt rekening gehouden met het woonwagencamp. De VVD gaat
akkoord met de voordracht, maar zal alert toezien op nieuwe inzichten over hinder voor
omwonenden, want ondanks een afstand van 600 m kan er toch overlast ontstaan vanwege de
negatieve gevolgen van laagfrequent geluid van windturbines die kunnen leiden tot slapeloosheid,
stress en een verhoogde kans op beroertes en hartfalen. Hoe kijken GS hiernaar?

280 Dhr. **Van den Berg** (OSNH) constateert dat de VVD bezorgd is over de afstandsnorm en de negatieve
gezondheidsgevolgen, maar waarom heeft de VVD dan in oktober 2020 de 600 m norm afgeschaft.

285 Dhr. **Van Gilse** (VVD) vindt afstand tot windturbines belangrijk voor de leefomgeving. Noord-Holland
is de enige provincie die een extra norm heeft toegevoegd aan de landelijke norm, daaruit blijkt
grote zorgvuldigheid.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) stemt in met de voordracht.

290 Mw. **De Vries** (PvdA) stemt in met de voordracht.

Dhr. **Dessing** (FvD) somt een aantal nadelen op van windturbines, zoals de geproduceerde
wiebelstroom, vervuiling van het landschap en industriële uitstraling, gezondheidsklachten door
slagschaduw, brongeluiden en lichtsignalen en de veroorzaakte schade aan natuur en vogels.
295 Daarom is FvD fervent tegenstander van windturbines. Bij nadere beschouwing van de degelijke
onderbouwing en het zorgvuldige afwegingsproces voor deze reeds geïndustrialiseerde omgeving
waar weinig nadelen bestaan voor extra windturbines, ontstaat de vraag hoe omvangrijk en
uitgebreid een onderbouwing voor een afwijking van de verordening dan wel niet moet zijn voor een
windturbine in een drukke woonomgeving of natuurgebied. Het risico van deze voordracht is dat
300 men in slaap wordt gesust, FvD stemt niet in met deze vvgb omdat hiermee de overtuiging wordt
versterkt dat wiebelstroominstallaties voorkomen moeten worden.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) sluit zich aan bij FvD. Bij punt 3 staat dat de verplichting om te
participeren niet bij de provincie ligt, maar bij de initiatiefnemer van het windturbinepark. Dit heeft
305 tot gevolg dat bewoners pas worden geïnformeerd als de vergunning al is afgegeven en dat is een
omissie. Hoe kijken GS hiernaar?

Mw. **Kaper** (CU) vindt het een hamerstuk.

310 Mw. **Gielen** (GL) stemt in met de voordracht.

Dhr. **Koyuncu** (DENK) constateert dat de waterschappen zorgdragen voor de participatie en de
Omgevingsdiensten zullen bij het verlenen van de vergunning de participatie toetsen, maar wat zijn
de criteria voor de toetsing van de participatieprocessen en wanneer zijn de regels en voorwaarden
315 voor participatie bij deze projecten gereed?

Dhr. **Smaling** (SP) stemt in met de voordracht. Is dit een voorbeeld van hoe de ruimtelijke ordening in
toekomstige casussen wordt getoetst of gaat het om een eigenstandige afweging die voorafgaat aan
de uitwerking van de RES?

320

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) stemt in met de voordracht, maar bij het woonwagenkamp staat vermeld dat individuele beoordeling lastig is en dat daarom de grens van het terrein bepalend is. Hoe werkt dit proces? Daarnaast is de PvdD wel bezorgd over de voorzienbare sterfte onder diverse vogelsoorten en vleermuizen, deze moet zoveel mogelijk beperkt worden. Willen GS bij de opdrachtgever
325 aandringen op het nemen van maatregelen om dit zoveel mogelijk te voorkomen?

Gedeputeerde **Stigter** is blij met de positieve reacties op de voordracht. GS volgen de lopende onderzoeken in Nederland (en het buitenland) zoals door het RIVM naar geluidsoverlast, en bespreken op nationaal niveau of de resultaten moeten leiden tot aanpassing van de geldende wet-
330 en regelgeving. Hij zal de complimenten voor de correcte onderbouwing van deze uitzondering doorgeven aan de opdrachtgever. In de Omgevingsregeling is aangegeven aan welke eisen de onderbouwing van nieuwe casussen moet voldoen en waaraan zal worden getoetst ,evenals op welke wijze de participatie door de initiatiefnemer georganiseerd moet worden, maar het is aan de initiatiefnemer om te bepalen op welke wijze dit gebeurt, want hierbij gaat het om maatwerk. Dit
335 betreft een eigenstandig initiatief, niettemin zal deze werkwijze ook bij andere projecten gevolgd moeten worden. Het verzoek van de PvdD om sterfte van dieren zoveel mogelijk te voorkomen, zal worden overgebracht aan de initiatiefnemer. Vanwege het technische aspect zal de vraag over het woonwagenkamp schriftelijk worden beantwoord.

340 *Tweede termijn*

Dhr. **Dessing** (FvD) vindt het een hamerstuk, maar zal in een stemverklaring zijn negatieve advies kenbaar maken.

345 Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) zal tegen het voorstel stemmen en zal een motie indienen om alle windschermen in Noord-Holland vol te leggen met zonnepanelen, zodat het plaatsen van windmolens voorkomen wordt.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk wordt doorgeleid naar de eerstvolgende
350 PS-vergadering.

5. B-Agenda Klimaat en Energie

5.a. Energie: Reactienota's RES NHN en NHZ

355 De **voorzitter** geeft de sprekers de gelegenheid om in te spreken.

Dhr. **Komijn**: Geachte leden van Provinciale Staten, mijn naam is Sander Komijn en ik woon sinds 10 jaar op IJburg in Amsterdam, een van de meest kinderrijke wijken van Nederland. De gemeente Amsterdam heeft IJburg aangewezen als een van de zeven zoekgebieden voor de plaatsing van
360 windturbines. Ook de gemeenten Diemen en Landsmeer willen hier om de hoek windturbines plaatsen. IJburg en Amsterdam-Noord worden zo omsingeld door windturbines, met als gevolg dat ruim 100.000 Amsterdammers continu in de herrie zitten. Ik ben voorstander van duurzame energie, zodat mijn kinderen later een gezonde wereld erven. Maar ik vind het nóg belangrijker dat zij nú gezond kunnen op groeien. En daarover heb ik grote zorgen, want ik heb het niet over een
365 windmolentje aan de horizon. Als dit plan doorgaat, draait er een windturbine van meer dan 200 meter hoog op een afstand van minder dan 350 meter van de slaapkamers van mij en mijn kinderen, en is een strook water het enige dat ons scheidt. Om windturbines zo dicht op een dichtbevolkt gebied te plaatsen is te zot voor woorden. De WHO, diverse GGD's en artsen onderkennen dat

370 continu geluidsbelasting tot ernstige gezondheidsschade kan leiden. Natuurorganisaties hebben zich
al uitgesproken dat windturbines niet in het IJmeer thuis horen. Het is bovendien niet uitzonderlijk
dat windturbines ijsafzetting of onderdelen verliezen of zelfs omvallen. Duitsland meldde in de
afgelopen jaren diverse ernstige ongelukken met windturbines. Ik moet er niet aan denken wat voor
effect zo iets kan hebben in een dichtbevolkt gebied als Amsterdam. Dat de windturbines conform de
Nederlandse wet worden geplaatst stelt me niet gerust. De Nederlandse normen voor windturbines
375 zijn verouderd en een van de zwaksten van Europa. De provincie Noord-Holland hanteert een
afstandsnorm van ten minste 600 meter, maar onder druk van GL heeft u deze losgelaten voor de
gemeente Amsterdam. Maar is het niet heel raar dat de dichtstbevolkte stad van Nederland en het
meest dichtstbevolkte land van Europa de slechtste bescherming geniet? U stelde lokaal draagvlak
als voorwaarde voor het loslaten van de 600-meter grens. Onderzoek van de gemeente Amsterdam
380 zelf toont echter aan dat een ruime meerderheid tegen windturbines in hun woonomgeving is en dat
is gemeten vóórdat men zich realiseerde dat deze windturbines op 350 meter afstand zouden
komen. De recente mediaberichten, een petitie die al meer dan 6.000 keer is ondertekend, de grote
demonstratie afgelopen donderdag op IJburg en een motie die de Stadsdeelcommissie van
Amsterdam Oost heeft aangenomen, bevestigen dat het draagvlak volledig ontbreekt. Als pleister op
385 de wonde schermen de gemeenten met financieel meeprofiteren. Maar in de praktijk zijn het alleen
grote bedrijven die profiteren. Voor de bewoners die met de overlast zitten, resteert het
lidmaatschap van een van de kleinere coöperaties. De financiële vergoeding daarvan ligt rond het
niveau van sparen, maar met extra risico en zonder de garanties van spaargeld. De verhouding is
bovendien compleet zoek. Het welzijn van 100.000 Amsterdammers wordt in de waagschaal gelegd
390 om in krap 3% van de energiebehoefte van Amsterdam te voorzien. Mijn oproep aan u, geachte leden
van Provinciale Staten, is om meer centrale regie te pakken. Bescherm alstublieft de gezondheid van
mens en dier, net zoals uw collega's van Provinciale Staten van Zuid-Holland. Handhaaf de normen
die bedoeld waren om de gezondheid te beschermen. Of liever, neem de wetenschappelijk
onderbouwde norm van 10 maal de tiphoogte als minimale afstand over."

395
Dhr. **Dessing** (FvD) vraagt of er contact is geweest met de gemeente Amsterdam om de bezwaren
kenbaar te maken. Werd er een luisterend oor geboden?

Dhr. **Komijn** heeft inderdaad contact gehad met gemeenteraadsleden en de wethouder, maar
400 laatstgenoemde hanteert een nogal mechanische benadering en volgt de opdracht van de
gemeenteraad om de opgelegde aantallen Megawatt te realiseren.

Mw. **Kaper** (CU) verzoekt het verschil in de twee metingen van het draagvlak die hebben
plaatsgevonden nader te duiden.

405
Dhr. **Komijn** constateert geen verschil in draagvlak. De gemeente schermt wel met draagvlak, maar
uit de enquête blijkt dat de meerderheid van de mensen positief staat tegenover het plaatsen van
windturbines op voorwaarde dat er geen overlast ontstaat of schade aan de natuur, maar van de
mensen die in het zoekgebied wonen, is de meerderheid tegen windmolens.

410
Dhr. **Smaling** (SP) vraagt of het onderwerp breed leeft op IJburg, want dat is toch een beetje een GL-
enclave.

Dhr. **Komijn** meldt dat sprake is van breed verzet, ook bij GL-stemmers, want een groot deel van
415 IJburg wordt met de negatieve gevolgen van de grote windturbines geconfronteerd omdat deze
dichtbij de woningen worden geplaatst. Er zijn 6.000 handtekeningen opgehaald, ook uit Noord en

uit andere gebieden. Op 12 januari 2021 zullen ruim 100 mensen inspreken in de gebiedsvergadering van de gemeente Amsterdam.

420 Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) meldt dat het plan Westpoortweg als leidraad dient voor andere parken in Amsterdam. Dit houdt het risico in dat ook andere plannen er op gelijke wijze doorheen geduwd worden.

425 Dhr. **Komijn** is hier ook niet gerust op. De oorzaak van alle ellende is dat de grens van 650 m is losgelaten.

Mw. **De Vries** (PvdA) vraagt waar in de stad wel windturbines geplaatst zouden kunnen worden.

430 Dhr. **Komijn** is van mening dat het niet aan de burger is om alternatieve locaties te bedenken, maar er zijn zeker alternatieve locaties waar sprake is van minder overlast of energie opwekken met wind op zee of zonne-energie.

435 Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt hoe de inspreker denkt over de combinatie van een strand en watersportfaciliteiten met windturbines op die locatie.

Dhr. **Komijn** meldt dat ook de gebruikers van het strand en de watersportvereniging overlast gaan ondervinden, bovendien mag men geen gebruik maken van het water rond windturbines.

440 Dhr. **Berman** sluit zich aan bij de vorige inspreker, maar zijn focus ligt op behoud van de natuurwaarden van het IJmeer, van het open landschap rond de stad, want dergelijke gebieden zijn altijd kwetsbaar voor groei van de stad. Naast de belangrijke klimaatdoelen zijn bescherming van de bewoners en biodiversiteit in Nederland en Europa van groot belang. Alle experts en natuurorganisaties zijn fel tegenstander van windturbines aan de westkant van het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer, aangezien dit een groot vogelbroedgebied is voor duizenden vogels, het is 445 een trekvogelroute en overwinteringsgebied. De risico's van windturbines voor vogels worden onderschat. Er zijn alternatieve locaties beschikbaar.

Mw. **De Vries** (PvdA) vraagt aan welke alternatieve locaties de inspreker denkt.

450 Dhr. **Berman** meldt dat windenergie die ten koste gaat van biodiversiteit, niet duurzaam is. Het Havengebied is daarom een heel geschikt gebied, daarnaast moet gezocht worden naar alternatieve energievoorzieningen zoals zonne-energie, geo- en aquathermie.

455 Dhr. **Van Spanje**: "Geachte leden van Provinciale Staten. Ik stel het zeer op prijs dat ik mijn verhaal kan vertellen, ook mede namens Windalarm Amsterdam. Het plan om windturbines op 500 meter of dichterbij woningen te plaatsen is al getest in de praktijk en dit heeft desastreus uitgepakt voor de bewoners en ook voor de plaatselijke en provinciale politiek. De voorbeelden zijn onder meer Houten, Oost-Groningen en in Zuid Holland Spui en Hartelbrug. In alle gevallen regent het klachten van overlast en zijn in één geval 6 van de 12 omwonenden verhuisd. Dit heeft recent 4 Zuid- 460 Hollandse provinciale fractiepartijen doen besluiten om grotere afstanden van het plaatsen te onderzoeken. Dit zijn coalitiepartijen GL, CU samen met 2 oppositiepartijen. De vier fracties vinden dat de overheid 'niet hoeft te wachten met maatregelen totdat onomstotelijk bewijs is geleverd van schadelijke effecten'. Ik herhaal: de overheid 'niet hoeft te wachten met maatregelen totdat onomstotelijk bewijs is geleverd van schadelijke effecten'. Liever voorkomen ze die op voorhand.

465 Het RIVM erkent dat windturbines ernstige hinder kunnen veroorzaken en geeft aan dat er
aanwijzingen zijn dat windturbines slaapverstoring veroorzaken. Hinder en slaapverstoring zijn
gezondheidseffecten en kunnen leiden tot verminderd welbevinden, stress, vermoeidheid. De WHO
benoemt lawaai als een van de meest belangrijke gezondheidsproblemen (2018) en roept op om de
normen naar beneden bij te stellen. Toch framet het RIVM de geluidshinder nog als 'slechts' ergernis
470 en beweert dat dit wordt veroorzaakt door een negatieve perceptie. Het probleem zou kunnen
worden opgelost door financiële participatie. Dit is klinkklare theoretische onzin. Vraag het de
omwonenden van windpark Spui maar na. Hoe meer windturbines worden geplaatst op korte afstand
van woningen, hoe sterker het wetenschappelijk bewijs wordt dat deze windturbines
gezondheidsschade opleveren. Het punt is nu dat ik zelf, ook lid van Windalarm Amsterdam, heb
475 gesproken met een bekende advocaat die class actions begeleidt die het nationale nieuws hebben
gehaald. Hij vertelde dat er een hele goede juridische basis is voor schadevergoeding indien de
overheid deze turbines plaatst zonder de gezondheidseffecten goed te onderzoeken en later blijkt
dat dit wetenschappelijk bewezen kan worden. In omgevingen zoals in Amsterdam, waarbij 10
duizenden mensen dichtbij deze windturbines gaan wonen, zal het schadevergoedingen gaan
480 regenen en dit zal de overheid samen met de coöperaties, veel geld gaan kosten. Met andere
woorden, mochten deze turbines dichtbij woonwijken geplaatst gaan worden, dan zijn er alleen maar
verliezers behalve de duurbetaalde advocaten. En het uiteindelijke doel waar we allemaal voor willen
gaan, een duurzame energietransitie, is geen steek verder gekomen. Laten we als provincie Noord
Holland deze windturbines plaatsen op een gezonde afstand van mens en natuur: deze plaatsen zijn
485 er bijvoorbeeld aan de Zaanse kant van de Amsterdamse haven, maar door blokkade van de
gemeente Zaandam staan deze niet gepland. Met de grotere afstanden voor mens en natuur zullen
we waarschijnlijk de provinciale doelen niet gaan bereiken. De windturbineplekken die we te kort
komen, zouden we op de zeer vele particuliere daken kunnen doen. Ook stel ik voor om extra
turbines op zee te plaatsen ter compensatie: de techniek gaat snel, zodat 4 turbines op zee nu
490 evenveel megawatt opleveren als de 15 geplande turbines in Amsterdam. De RES moet hiervoor
worden herzien, maar dat is denk ik goed te verdedigen in de landelijke politiek. Nogmaals: begin er
niet aan. Het zal juridische claims gaan regenen waar uiteindelijk niemand beter van wordt, behalve
duurbetaalde advocaten."

495 Mw. **Gielen** (GL) vraagt naar alternatieve locaties in Amsterdam. Is dhr. Van Spanje van mening dat
Amsterdam zelfvoorzienend moet zijn in haar energiebehoefte?

Dhr. **Van Spanje** meent dat het havengebied een goede locatie is, daarnaast bestaan er weinig andere
locaties binnen de gemeente, want daar gaan honderdduizenden Amsterdammers last van
500 ondervinden. Wind op Zee is een betere optie. In Amsterdam verbruiken de datacenters net zoveel
energie als alle inwoners gezamenlijk, dus zelfvoorziening is niet aan de orde.

Dhr. **Kanik** (D66) vraagt naar het verloop van het contact met de gemeente in het participatieproces.

505 Dhr. **Van Spanje** constateert dat tijdens een digitale inspraakbijeenkomst moeilijke vragen werden
omzeild of vaag beantwoord, daarnaast werd de gehele discussie geregisseerd. Dit was een
schokkende ervaring.

Mw. **Van Hombergh**: "Dames en heren, ik spreek u aan op uw verantwoordelijkheid, uw bewustzijn
510 en uw belangrijke stem om de Amsterdamse dwaling van 17 mega windturbines in de stad een halt
toe te roepen waar u dat nog kan. Volkskrant en Telegraaf, Parool, AD en anderen repten er
afgelopen week al over: wij verzetten ons, ja en niet alleen in onze eigen buurt. We hebben ons

verenigd in Windalarm Amsterdam en Windalarm IJburg, Groen Links stemmers naast VVD, D66, PvdA stemmers; mensen waarvoor gezondheid en lange termijn duurzaamheid van belang is.

515 Speciaal voor Amsterdam heeft de provincie de norm van 600 meter laten vallen. U heeft niet voor niets een provinciale afstandsnorm van 600 meter die echter losgelaten zou kunnen worden in Amsterdam, omdat er anders nauwelijks windturbines van formaat binnen de gemeentegrenzen zouden passen. Dat is de zaak omdraaien: eerder besloot u, ze kunnen er niet komen, dat blijft een feit. Althans, ze passen niet binnen de grenzen van menselijk welzijn en gezondheid in een aantal

520 van de huidige zoekgebieden, waaronder IJburg, Zeeburg en het naburige Diemen. U zei er nog iets bij: dat loslaten mag mits er draagvlak zou zijn. Er is torenhoge ambitie bij het college, ja, maar een draagvlakonderzoek dat is uitgevoerd toont aan: de grote meerderheid wil windmolens niet op heel korte afstand van woningen en niet in natuurgebieden. Dat draagvlak voor plaatsing en zeker op korte afstand, is er niet, behalve voor enkele turbines in de haven. In de zoekgebieden zelf zoals

525 IJburg met 61 % nee-stemmers, ziet men de plaatsing als zodanig niet zitten. Maar ook zegt 70 % van alle respondenten, dus ook de voorstanders: zet windmolens op grote afstand van mensen en tast geen natuur aan. In de representatie door de gemeente van dit onderzoek werden deze breed gedragen voorwaarden compleet verzwegen. De gemeente Amsterdam twittert en kraait ondertussen victorie: 2/3 van Amsterdam is voor windturbines in de gemeente. Ze laat de nuances van het

530 draagvlakonderzoek dat wij nauwkeurig analyseerden, gemakshalve achterwege. Dat dit draagvlakonderzoek ook richting u, provincie, zou kunnen worden misbruikt om draagvlak aan te tonen om windturbines op krankzinnig dichte afstand vanaf 350 meter bij huizen te zetten, werd bij het onderzoek al zeker niet vermeld (ik stuur u hierbij onze analyse). Het gaat ons om onze nachtrust, onze gezondheid, die van onze kinderen en burens en achterburens, maar ook om de draagkracht van de schaarse natuur ter plekke, bijvoorbeeld in het IJmeer bij IJburg, onderdeel van het IJsselmeergebied dat met name voor trekvogels en vleermuizen van veel belang is. (ik stuur u hierbij ook onze factsheet Natuur). Nee, voor mens en dier: geen 17 megawindturbines in IJburg en andere zoekgebieden van de hoofdstad, omdat ze tienduizenden mensen, vogels en zeldzame vleermuizen op de vlucht zullen jagen en schaden. Wij zeggen, in navolging van laatste inzichten

540 over gezondheidseffecten: volg de stelregel: afstand minimaal 10 x ashoogte. Bij 150 meter hoogte dus 1,5 km afstand van woongebieden. Neem uw eigen minimumnorm van 600 meter serieus en voeg daarbij de laatste inzichten. Niet alleen voor Amsterdam maar ook voor anderen in de provincie en in het land. We wijzen ook op Zuid-Holland, waar zelfs GL begint te pleiten voor 2 km van woningen. We zijn wakker geworden door onze zaak en de dovemansoren tot nu toe van het college

545 in Amsterdam, maar beseffen dat het beslist niet een zaak van ons alleen is. Er gaat iets grondig mis met ruimtelijke planning door paniekvoetbal en gebrek aan regie. Provincie, pak die regie terug, ook richting hoofdstad, het kan nog voor de schade onomkeerbaar is. Wij rekenen op u."

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) vraagt of de insprekers goed geïnformeerd zijn door de gemeente.

550

Mw. **Van den Hombergh** antwoordt dat dit absoluut niet het geval is. De bewoners zijn nauwelijks geïnformeerd over de plannen en krijgen ook niet de gelegenheid om echte vragen te stellen. Ook in het draagvlakonderzoek is slechts summiere informatie verstrekt.

555 Dhr. **Temink**: "U kent ongetwijfeld Jac. P. Thijsse van naam. Hij stond in 1905 mede aan de wieg van Natuurmonumenten en voorkwam dat de gemeente Amsterdam een vuilstort ging maken van het Naardermeer. Graag citeer ik Thijsse uit zijn Verkade-album De Vecht uit 1915: Nu evenwel laten we Abcoude achter ons en stappen den grintweg op langs het veelgeprezen Gein, een smal watertje, maar zoo mooi begroeid en zoo dikwijls en zoo goed geschilderd, dat bij het woord alleen iedereen

560 dadelijk denkt aan Holland op zijn mooist. Dat is dan ook volkomen juist. Einde citaat. Zoals in 1905

dreigt ook nu weer Amsterdam een prachtig gebied, in dit geval het Geingebied, aan te tasten, dit keer met windmolens. De gemeente De Ronde Venen heeft Amsterdam verzocht in het Geingebied géén windmolens te plaatsen. Dat doet zij zelf ook niet. Het is aan u om Amsterdam te behoeden voor een historische fout. Wie kan het met zijn geweten in overeenstemming brengen om vóór windmolens te stemmen in het Geingebied?"

Dhr. **Vlek**: "Goedenavond, Ik ben Ruud Vlek. Ik woon in Abcoude aan het Abcoudermeer. Ik spreek in als bewoner, als voorzitter van de Vereniging van Eigenaren en als bestuurslid van de stichting die het park waar wij wonen, beheert. Als voorzitter van de coöperatie Zon op De Ronde Venen ben ik actief bezig met het duurzaam opwekken van energie. Ik heb kennisgenomen van de door de gemeenteraad van Amsterdam aangewezen zoekgebieden, waaronder Amstel III, de Gaasperplas en de Aetsveldse polder. Al deze zoekgebieden grenzen direct aan de buurgemeentes, waaronder de mijne: De Ronde Venen. Alle drie vormen een landschappelijke eenheid. Het Abcoudermeer sluit aan op het Geingebied, een waardevol natuurgebied met een groot landschappelijk en maatschappelijk belang, omringd door een rijke, kwetsbare natuur. Tienduizenden burgers van Amsterdam Zuid-Oost en vanuit de omgeving recreëren hier graag. Wandelaars en fietsers maken dankbaar gebruik van deze groene strook langs de provinciale grenzen. Binnen de gemeente De Ronde Venen is blijkend uit een ingediende petitie, ruim draagvlak voor het behoud van het Geinlandschap. Ik dring erop aan dat Amsterdam de grenzen van haar zoekgebieden zo verandert dat er een ruime afstand is ten opzichte van de grenzen met buurgemeenten en de provincie. Met oog voor het grensoverschrijdend landschappelijk karakter van het gebied: behoud die eenheid. Ik verzoek u in dat verband kennis te nemen van de brief van de burgemeester en de wethouder van De Ronde Venen, verzonden aan u waarbij een soortgelijk verzoek is neergelegd. Door de zoekgebieden binnen de gemeentegrenzen te houden, kan Amsterdam alle door hun plannen geraakte inwoners tijdig en juist informeren en betrekken bij de inrichting van hun omgeving. Zorgvuldig bestuur vraagt er immers om dat de overheid alle belanghebbenden tijdig en transparant informeert. Bewoners die aan de andere kant van de grens van de gemeente Amsterdam wonen informeert Amsterdam echter niet of nauwelijks. Deze inwoners zijn zich dan ook niet of nauwelijks bewust van wat hen kan gaan overkomen. Ik vraag u tenslotte om bij het plaatsen van turbines zorgvuldig naar de effecten voor omwonenden te kijken en onderzoeken daarnaar serieus te nemen. Neem bij voorkeur niet de minimale marges in acht, maar hanteer maatschappelijk aanvaarde marges, zodat u voorbereid bent op later blijkende schadelijke effecten op de volksgezondheid. Samenvattend: zorg voor draagvlak bij de energie-transitie en luister naar uw belanghebbenden. Plaats geen turbines op de grens. Respecteer de gemeentegrenzen en vang alle effecten binnen uw eigen gemeente op. Pas de zoekgebieden hierop aan. Respecteer de natuur en het kostbare erfgoed. Respecteer de gezondheid van uw inwoners en anticipeer op onderzoeksresultaten die schadelijke effecten aantonen die we nu nog niet kennen. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald!"

Dhr. **Smaling** (SP) meent dat het gebied De Hoge Dijk op het grondgebied van De Ronde Venen ligt. Is deze locatie door de gemeente al geschrapt van de zoekgebiedenlijst?

Dhr. **Vlek** antwoordt dat De Hoge Dijk op Amsterdams grondgebied ligt en geen onderdeel uitmaakt van het zoekgebied Amstel III, dat grenst aan de A2 en aan de zuidkant aan het Abcoudermeer.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) vraagt of de plannen van Weesp en Diemen invloed hebben op dit gebied.

Dhr. **Vlek** antwoordt dat alle gemeenten de windmolens zo ver mogelijk naar de gemeentegrenzen willen plaatsen, hetgeen duidt op het ontbreken van respect voor de buurgemeenten, natuur en recreatie.

610

Dhr. **Wiegel**: “Goedenavond allemaal, mijn naam is Cees Wiegel. Ik ben inwoner van Abcoude en woon aan het Abcoudermeer. Door het fantastische uitzicht besef ik als geen ander hoe waardevol het beetje natuur is dat we nog hebben en daarom behouden dient te worden. Ik spreek in als bewoner en spreek ook als bestuurslid van de Vereniging van Eigenaren en als bestuurslid van de stichting Erf Abcoudermeer, de beheerder van het park waar wij wonen. De afgelopen 17 jaar heb ik gewerkt in de energiesector en diverse windparken gebouwd, waaronder Windpark Westereems in Eemshaven (53 windmolens van 3 MW, gerealiseerd in 2010), Sabinapolder nabij Rotterdam (12 windmolens), Windpark Westermeerdijk in IJsselmeergebied (30 windmolens) en diverse kleinere parken. Feit: er is al besloten dat er extra windmolens voor de stad Amsterdam komen. Dit staat ook in de concept Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050. De ambitie is om dit voor 2030 te realiseren en de vergunningen hiervoor voor 2025 te verlenen. De gemeente Amsterdam wil over ca. 50 MW aan windenergie beschikken. Dit komt in de visie van Amsterdam overeen met 17 molens van 3 MW. Mag ik u erop attent maken dat vandaag de dag en meer nog binnen 5 jaar, rekening houdend met dezelfde omgevingsfactoren, grotere vermogens gerealiseerd kunnen worden. Dit betekent meer capaciteit per locatie respectievelijk minder molens. Een halvering van het aantal turbines is mogelijk en dus halvering van de overlast. In plaats van versnippering zou gekozen moeten worden voor concentratie. Bij toepassing van grotere molens (minimaal 6–10 MW) geplaatst in het havengebied waar reeds een concentratie van windmolens is, kan wellicht in de gehele gewenste capaciteit worden voorzien. Iedereen blij. Het is onjuist te denken dat bijplaatsing van 1 of 2 molens bij bijvoorbeeld Holendrecht weinig tot geen effect heeft op de milieubelasting aldaar. Het gebied van de Rondehoep is een belangrijk natuurgebied. Langs de A9 niet ver hiervandaan, hebben al duizenden bomen moeten wijken voor verbreding van de A9. Bijplaatsing van windturbines daar veroorzaakt een nog grotere aanslag. Zoekt u alstublieft niet de grenzen van Amsterdam op, waardoor uw burens (gemeente De Ronde Venen) ook nog eens extra worden belast. Verder zou ik uw nadrukkelijke aandacht vragen om nog eens goed na te gaan of het niet mogelijk is om bestaande (offshore) parken uit te breiden met een aantal molens. Dit is vele malen goedkoper en efficiënter. De bestaande infrastructuur is er immers. Samenvattend: Vergroot de capaciteit van windmolens, waardoor aantal kan worden gehalveerd. Concentreer in het Havengebied en ontlast de grenzen met de buurgemeenten. Probeer nadrukkelijk bestaande parken uit te breiden. Geen windmolens in natuurgebieden en aangrenzende gebieden, zoals Gein, Abcoudermeer, Ouderkerkerplas. Ik dank u voor uw aandacht.”

635

640

645

650

Dhr. **Van Reijssen**: “Ik ben net als ieder ander wel eens teleurgesteld in de politiek, maar dat is niet te vergelijken met hoe groot mijn teleurstelling nu is. Dit alles in verband met de energietransitie en de beoogde windmolens overal in het land en dus ook in Noord-Holland en ook Amsterdam waar de gemeente ze wil plaatsen nabij stedelijke woonwijken en juist daar waar je nog kunt ademen. waar nog een beetje ruimte is voor natuur, rust en recreatie. Iets wat Amsterdam overigens belangrijk vindt. Maar het huidige politieke landschap heeft hier lak aan. Helaas is er geen groene coalitie in Amsterdam met een sociaal hart die er is voor de burgers, voor de dieren en voor de natuur. Helaas is er een coalitie die er voor de energie-industrie is. Wonen, natuur, prettig leven en het sociale karakter zijn in Amsterdam ondergeschikt geworden. Politiek Nederland maakt er een puinhoop van. Ik merk dat ik echt kwaad ben. Nooit geweest. Ik ervaar dat u allen oogkleppen op heeft en het laat gebeuren, zowel de coalitie als de oppositie. Het lijkt erop dat u elkaar niet aanspreekt en ook zie ik dat er op politiek niveau geen inhoudelijk debat wordt gevoerd. Geen enkele vraag kan worden

655 beantwoord door de politiek en geen enkel idee wordt gehoord. Het volk wordt niet
vertegenwoordigd door de huidige partijen, partijen die gekozen zijn door het volk. De media zijn er
gelukkig op gesprongen. Ik hoop dat het helpt u wakker te maken. U bent namelijk verantwoordelijk.
Heel Nederland is uiteindelijk het slachtoffer doordat het straks in een groot windmolenpark woont.
Waar gaat het over? Omwille van de energietransitie is het in een keer legitiem windmolens te
660 bouwen nabij woonwijken, natuur, recreatiegebieden, stiltegebieden, watergebieden met prachtige
vergezichten en meren. Zonder blikken of blozen wordt heel Nederland geofferd voor het heilige
doel. Windmolens. En als je vraagt waarom, dan krijg je een algemeen verhaal waardoor de RES is
ontstaan. Wat is nu precies deze regionale strategie? Zoveel TerraWatt windenergie op land en zoveel
TerraWatt zonne-energie. Is dit een strategie of zijn het eenvoudig gestelde doelen waarvan de
665 haalbaarheid niet vooraf is gecheckt? De bedenker van de RES lijkt een paar stappen te hebben
overgeslagen. Een beschouwing. Mag Nederland verwoest worden? Mag Nederland worden ontdaan
van zijn identiteit? Een land voor de windmolens. Er is geen ruimte voor mens en dier. De heilige
graal voor politiek Nederland op dit moment, want windmolens zijn noodzakelijk. Nooit zult u meer
rust ervaren, nooit zult u meer een horizon zien zonder windmolens. Elk stukje land, water en
670 natuur dient geofferd te worden voor dit heilige doel. Wat opvalt is dat het Rijk de
verantwoordelijkheid aan u gedelegeerd heeft. En u heeft de verantwoordelijkheid weer overgeleverd
aan de gemeenten en gemeenten schuiven het weer af op lokale initiatiefnemers. Initiatiefnemers die
commercieel georiënteerd zijn. De regie op het energievraagstuk is volledig weg. Vragen worden niet
concreet beantwoord. Zelf heb ik vragen gesteld betreffende mijn zoekgebied IJburg bij Amsterdam
675 aan u en aan de gemeente Amsterdam. Al deze vragen kunnen niet worden beantwoord door u en
niet door de Amsterdamse gemeente. Het betreft de volgende vragen: Wat zijn de gevolgen voor
geluid? Kan er aan de wettelijke geluidsnorm worden voldaan door windmolens in de zoekgebieden?
Kan aan de wettelijke geluidsnorm worden voldaan voor windmolens in het IJmeer, daar waar geluid
verder draagt? Wat zijn de gevolgen voor slagschaduw? Overal om het zoekgebied staan woningen of
680 komen in de toekomst woningen. Wat zijn de gevolgen voor de recreatie? Kunnen we nog veilig
zeilen, surfen, suppen, roeien, kanoën, zwemmen? Is er nog wel voldoende ruimte om veilig op het
water te recreëren? Kunnen we elkaar nog wel horen als gevaar dreigt of als er nood is? Waarom
überhaupt natuur en recreatiegebieden opofferen? Wat zijn de gevolgen voor de natuur en ecologie?
Wat zijn de gevolgen voor vogels in het broedgebied (Vogeleiland)? Wat zijn de gevolgen voor de
685 trekvogels? Wat zijn de gevolgen voor de vogels die hier in grote getallen beschutting zoeken? Wat
zijn de gevolgen voor de mens, nu elk stukje rust en ruimte op IJburg en in de rest van Amsterdam
verdwijnt? IJburg is omringd door snelwegen, energiecentrales en straks ook windturbines. Willen we
het weidse uitzicht en historisch beeld van IJmeer opheffen? Willen we Pampus en Vuurtoreneiland
wegvagen met windmolens? Wat zijn de gevolgen voor de veiligheid in het vaargebied (beroepsvaart)
690 van IJburg? Zeker omdat het recreatieve gebied door windturbines gaat worden beperkt. Wat zijn de
economische gevolgen voor de eilanden (Centrum-, Strand- en Buiteneiland) die nog moeten worden
bebouwd? Worden deze woningen nog wel verkocht? Wie wil er een woning tussen de windmolens
terwijl er volop is geïnvesteerd in zelfvoorziening wat betreft energie? Wat zijn de financiële
gevolgen voor huidige bewoners? IJburg zal zijn aantrekkingskracht door natuur en recreatie
695 verliezen. Het woongebied zal zijn unieke karakter wat zorgvuldig is opgebouwd, verliezen. Wat zijn
de gevolgen in het algemeen voor de woningnood? Het enige wat wordt gemeld is dat het een
Europese afspraak betreft, de RES, en dat die wordt uitgevoerd. Wie is de RES? Wie stuurt hierop? Wie
trekt aan de touwtjes? En waar is de noodrem? Dit land wordt momenteel volgeplempt met
windmolens. Straks is nergens meer een rustig stukje natuur of recreatief gebied te vinden. En juist
700 in coronatijd komen we erachter hoe belangrijk ruimte voor recreatie is. Afschuifpolitiek. Ik heb ook
u n.a.v. de concept-RES vragen gesteld. Ook u antwoordt niet concreet. U antwoordt dat de
gemeente Amsterdam dit zal meenemen, maar dit doen ze dus niet. Geen enkele concrete vraag

wordt concreet beantwoord. Waarom niet? Omdat de gevolgen voor bewoners, natuur, recreatie, geluid, veiligheid simpelweg niet zijn onderzocht. Dit wordt overgelaten aan zogenaamd lokale corporaties. Ik noem dit van RES naar LES naar MES, ofwel: van Regio Energie Strategie (RES), de provincie, naar Lokale Energie Strategie (LES), de gemeente naar Micro Energie Strategie (MES), de zogenaamd lokale corporaties, u, de provincie, en uw collega's bij de gemeenten nemen een besluit op basis van niets. Een puinhoop. Dit land wordt een MES(s). Polarisatie van bewoners door een deel mede-eigenaar te maken en het andere deel met de hinder op te zadelen. Overal hinder en ellende van windmolens resulterend in rechtszaken, ruzies, onenigheid en verval van woonwijken en natuur. Ruimte voor recreatie zoals wandelen of hardlopen, verdwijnt. En de grote verliezer zijn wijzelf doordat de energietransitie volledig faalt en doordat we alleen nog maar bezig zijn met elkaar te bestrijden (met dure advocaten) en niet onze energie steken in het zoeken van een haalbare oplossing. Ikzelf was een groot voorstander van een fossielvrij Nederland. Maar mijn geloof hierin is tot een minimum gedaald. Datacenters. En ondertussen bouwen we Nederland vol met datacenters. U kunt de stroombehoefte van 1 datacenter vergelijken met een gemeente als Diemen (33.000 mensen). Diemen wil er 2 een vergunning geven. Stel dat Diemen nu 50% groen zou opwekken, dan wordt dit 16,7% na de bouw van deze 2 datacenters. Als deze energie met 12 molens kon worden opgewekt, moeten dit er dus nu 36 worden, willen we aan een doelstelling van 50% voldoen. Provinciale Staten heeft in het programma staan datacenters te willen. Ze komen overal en worden aangesloten op groene energie omdat de datacenters zich hiermee groen willen profileren. Elk datacenter verlaagt de haalbaarheid voor de energiedoelen 2030 significant. Stop deze groei van energievreters. NB: De restwarmte van deze datacenters is minimaal bruikbaar voor het warmtevraagstuk en absoluut niet de oplossing. Afstand en geluid over water. Noord-Holland heeft een norm van minimaal 600 meter! Voor Amsterdam heeft u dit losgelaten. Waarom? Waarom mag de Amsterdamse burger wel met kortere afstand worden belast en heeft de rest van Noord-Holland een norm? Amsterdam heeft zoekgebieden getekend met afstanden van 350-400 meter van stedelijke woonkernen. Dus niet een paar huizen, maar plekken waar heel veel mensen hutjemutje wonen. Op de grens van natuur en in onze openbare ruimte en/of recreatieruimte. Windmolens van 200 meter hoog. Het zoekgebied IJburg heeft overal water en water draagt geluid vele malen verder. Soms wordt geluid versterkt. Ik hoor middenin mijn woonwijk (woon niet aan het water) de kerkklokken van Durgerdam dat aan de overkant ligt. Toch wel anderhalve kilometer verderop. Hoe kunt u deze minimale afstand loslaten voor woongebieden? Hoe kunt u geen aangepaste norm hebben voor windmolens in waterrijke gebieden of meren? Zuid-Holland. Ik heb gegrepen dat Zuid-Holland letterlijk wakker is geworden van de herrie. De politiek ziet ellende in de woonwijken met nabij windmolens. Mensen worden gedwongen te verhuizen omdat ze het niet trekken. Mensen worden letterlijk ziek gemaakt. Hier heeft men een minimale afstand van 2 km wat reëel is voor windmolens op land. Voor water zou dit minimaal 3 km moeten zijn. Draagvlak in relatie tot loslaten van afstand. U heeft het loslaten van de afstand gesteld onder voorwaarde van draagvlak. De vraag is alleen wie het draagvlak bepaalt. En hoe wilt u dit meten? Amsterdam zal zeggen dat er draagvlak is. De wethouder maakt alle verhalen zo mooi als ze zelf wil en wij als burgers kunnen er niets tegen doen. Dus wat is nu precies draagvlak in dit verhaal? Een slager die zijn eigen vlees keurt? Wij kunnen pas van ons laten horen bij de volgende verkiezingen. Is dat draagvlak? Als het te laat is. En u als partijgenoten zal dit accepteren. Dat is politiek. Alleen is een windmolen iets fysieks. Het is een heel grootindustriële apparaat wat zeer veel geluid maakt en erg dominant is in zijn omgeving. De windmolens zijn hoger dan de Euromast. Wie vertegenwoordigt u hier? De uitspraak in Amsterdam is letterlijk dat er ook in Amsterdam offers nodig zijn om de doelstelling te halen. Is dit een democratisch of communistisch gedachtengoed? Ik maak me zorgen wie het volk in dit land vertegenwoordigt. Staat onze democratie op het spel? Regie met intelligentie. Ik eis een Provinciale Staten die met intelligentie in staat zijn de energietransitie te leiden. Dit is nadenken over hoe waar

welke oplossing kan worden gerealiseerd. Hoeveel wind-, zonne- en andere energie per locatie kan worden geleverd waarbij hinder en invloed op de omgeving acceptabel is? En dan de som maken van wat op land kan. De rest van de windenergie zal in de zee moeten worden gezocht of in andere Europese landen waar meer ruimte is. Samenvattend. Laten we zorgvuldig omgaan met ons land:

755 woongebieden, natuurgebieden, ruimte tot recreëren en waterrijke gebieden die rust en ruimte bieden, vooral behouden. Neem regie over Noord-Holland en voorkom dat het hele landschap 'verwindmolend'. Behoud natuur en draag zorg voor de dieren en vogels in ons land. Hou in Noord-Holland een mooi landschap met waterpartijen en cluster windmolens waar het kan. Hiervoor liggen voorstellen van o.a. Natuurmonumenten. Verder windmolens in de Noordzee en dat is het wat

760 betreft windmolens. En laten we investeren in alternatieven die wel kunnen nabij wonen en natuur. Laten we vrede en blijheid houden in dit land."

Dhr. **Kanik** (D66) vraagt naar de wijze waarop de communicatie door Amsterdam heeft plaatsgevonden. Is er stellig aangegeven dat de molens op deze wijze geplaatst worden?

765

Dhr. **Van Reijssen** meldt dat er heel weinig gecommuniceerd wordt, enkel dat men na aanwijzing van de zoekgebieden in de RES, is overgeleverd aan particuliere initiatiefnemers.

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) vraagt of de voorlichting over dit initiatief ook al heeft plaatsgevonden bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 en Provinciale Statenverkiezingen in 2019.

770

Dhr. **Van Reijssen** meldt dat de burgers in IJburg niet zijn geïnformeerd. Pas in het afgelopen najaar bleek dat het als zoekgebied was aangewezen en bleek dat er echt iets aan de hand was.

775 Mw. **Van der Loeff**: "Goedenavond, dank u voor het inspreken namens Stichting SWG. Het gaat over twee kleine Amsterdamse zoekgebieden tot op de provinciegrens Amsterdam – Utrecht, Abcoudermeer – Hoge Dijk, linksonder en Gaasperplas – Gein, rechtsboven. 4700 mensen tekenden vóór duurzame energie en zijn tegen megaturbines in het unieke Geinlandschap. Voor de Utrechtse gemeente De Ronde Venen weegt dit zwaar. Maar Amsterdam zoekt tot aan de grens ervan. Wij

780 hebben aan Amsterdam gevraagd om de volgende punten goed te wegen: de enorme recreatiewaarde van deze gebiedjes voor Amsterdammers en voor de omgeving, de brief van burgemeester en wethouders van de Ronde Venen aan Amsterdam, september, waarin zij aan Amsterdam vragen het Geingebied niet te omsluiten met zoekgebieden en geen zoekgebieden aan te wijzen aan hun grens, uw motie van 5 oktober in Provinciale Staten Noord-Holland, met algemene

785 stemmen aangenomen, waarin u aan uw bestuur vraagt om een samenklontering van zoekgebieden aan de grens te voorkomen en de publieke functies van het gebied voorop te stellen bij verdere planvorming. Moties 1 en 2 van de gemeente De Ronde Venen, in oktober beide met alle stemmen behalve één aangenomen: de 4700 handtekeningen laten wegen en rekening houden met landschappelijke inbedding en het eeuwenoude cultuurhistorische gebied Stelling van Amsterdam,

790 met name het Geingebied. Wij vragen aan Amsterdam om geen zoekgebieden aan te wijzen tussen het AMC en het Abcoudermeer. Het gaat om het vrij kleine Abcoudermeer (gemeente Ronde Venen) en het nog kleinere gezinszwemvennetje Hoge Dijk (gemeente Amsterdam). Beide meertjes hebben strandjes, paadjes, houtwallen en bruggetjes en zijn toevluchtsoorden voor vogels en zijn bruisende recreatiegebiedjes van Amsterdammers en mensen uit Abcoude (9000 inwoners). We zwemmen,

795 spelen, voetballen, wandelen, fietsen hier en spotten ijsvogels. Het Amstel III-zoekgebied gaat via AMC tot de oever van het Abcoudermeer. Bewoners daar hebben nog nooit van Amstel III gehoord en weten niet dat dit over hen gaat. Hierdoor zijn de omwonenden zeer slecht geïnformeerd over de eventuele plannen. Tussen de Gaasperplas en de rivier het Gein. Zie op de kaart rechts, Oostelijk, bij

800 Driemond en Weesp, helemaal bovenaan is de zeer grote en zeer schone Gaasperplas, gemeente
Amsterdam. Ook een bruisend wandel-, speel-, dagrecreatie- en zwemgebied voor álle
Amsterdammers. Het zoekgebied Gaasperplas grenst aan de Gaasperplas en grenst direct aan het
Geingebied. 0 meter. Een geheel met het Geingebied. Abcoudermeer en Gaasperplas vormen een
geheel met het cultuurhistorische Geinlandschap : een open gebied met de middeleeuwse sterk
805 kronkelende rivier. Langs het Gein staan kerkjes, 17-eeuwse molens, monumentale boerderijen, de
meeste Rijksmonument, en werelderfgoed. Een pareltje. De drie gebieden zijn één geheel.”

Mw. **Bierens**: Goedenavond, Mijn naam is Sietske Bierens en ik ben hier in deze vergadering aanwezig
omdat ik mij grote zorgen maak. Als bewoner van Abcoude heb ik dit najaar met vele anderen met
hart en ziel gestreden om het werkelijk unieke Geingebied te redden van eerdere plannen voor
810 windturbines in dit pure en ongeschonden gebied op de grens van Abcoude en Amsterdam en de
provincies Utrecht en Noord-Holland. Ik was niet alleen in deze strijd maar werd gesteund door
4700 andere Geinliefhebbers om op te staan voor dit unieke en daardoor kwetsbare landschap. Dit
landschap is meer dan een paar boerderijen en een molen. Er liggen in dit gebied cultuurhistorische
waarden en een hele geschiedenis verborgen. Wij worden gelukkig dan ook niet voor niets gesteund
815 door de Nederlandse vereniging voor cultureel erfgoed Heemschut. Waarom? Omdat we het nooit
meer terug zullen krijgen en het Gein hierdoor onomkeerbaar zal worden aangetast. Het Gein is een
belangrijk anker op het gebied van cultureel erfgoed van Mondriaan tot Frederik van Eeden. Laten we
er trots en zuinig mee omgaan. De gestreden strijd voor het Gein zal u niet zijn ontgaan daar de
commotie dit najaar zo groot werd dat we daarmee de voorpagina van de landelijke pers haalden:
820 NRC, Volkskrant en Parool, Een Vandaag etc. Het verzet groeide enorm en zorgde ervoor dat
uiteindelijk werd erkend dat deze plannen in dit bijzondere gebied geen kans van slagen hadden.
Gelukkig maar, het Rijk lijkt uiteindelijk niet voor niets de laatste jaren honderden miljoenen te
hebben geïnvesteerd om dit kwetsbare gebied te beschermen (ondertunneling spoor, omlegging A9,
etc.). Toen ik onlangs de plannen over de zoekgebieden van Amsterdam Noord- Holland aan de rand
825 van het Gein zag zakte de moed me werkelijk in de schoenen. Wat nu weer? Hoezo precies op de
rand van het Gein aan de Amsterdamkant dan wel deze zoekgebieden willen aanwijzen. Inmiddels is
toch wel meer dan duidelijk dat het verzet enorm is en dat we niet zo hard gestreden hebben om
dan alsnog een stukje verderop wel turbines te gaan plaatsen. Deze alles overschaduwende kolossen
zullen dan nog steeds het Geingebied overschaduwen. Dat wilden we toch niet, was nou net besloten
830 na de motie die vrijwel unaniem is aangenomen op 1 oktober in de gemeenteraad van Ronde Venen.
Of wordt dit er nu alsnog via de andere kant ingefietst? En ja, is het echt zover? Wordt er eigenlijk
nog wel geluisterd naar de burger? Moeten we weer alles uit de kast halen omdat er voor deze
plannen hier totaal geen draagvlak is? Als het moet, dan halen we weer alles uit de kast, maar ik
bested mijn tijd liever aan positieve groene initiatieven die wel kans van slagen hebben en waar wel
835 draagvlak voor is. Ik wil graag eindigen met de schrijver Nescio die schreef: Een landschap kan je
maar eenmaal vernietigen. Nescio was een fervent Geinliefhebber,
In deze hele discussie lijkt het wel of ook het Geinlandschap niets meer te zeggen heeft en steeds
meer in het nauw komt. Ik las onlangs de quote “Landschap heeft geen stem”. Ik hoop met mijn
inspraak vanavond het Geinlandschap toch meer stem te hebben gegeven. Ik dank voor uw
840 aandacht.”

Mw. **Ghijssels**: “Mijn naam is Dimf Ghijssels, wonend in het Gein. Eerder heb ik gebruik gemaakt van
mijn inspreekrecht bij de Ronde Venen om het cultuur en natuurwaardige Geingebied uit te sluiten
voor de plaatsing van grote windturbines. We hebben onder andere met een handtekeningenactie
845 ervoor kunnen zorgen dat dit gebied inderdaad behouden blijft. Wat onder andere onze argumenten
waren? 1) Het betreft een uniek groen gebied onder de rook van Adam. Met zijn karakteristieke

molens, rivier en monumentale boerderijen, met de forten Nigtevecht en Abcoude (als onderdeel van de Stelling van Amsterdam–UNESCO Erfgoed) heeft dit gebied tezamen met natuurgebied Gaasperplas een enorme recreatieve waarde. Ik veronderstel dat dit verder bij partijen genoegzaam bekend is. 2) Het Geingebied nu verwoesten betekent kapitaalvernietiging van tientallen miljoenen euro's, eerder gespendeerd door het Rijk. Tot op heden is het gebied altijd erkend en beschermd geweest door de overheid. Denk aan de omlegging van de A6–A9 of het spooraquaduct of de dijkverzwaring. Met als meest recente investering de ondertunneling van de A9 om zodoende Gaasperdam en Gaasperplas meer te betrekken bij de stad. Het Rijk, provincie en waterschap hebben 855 ettelijke tientallen, zo niet honderden miljoenen geïnvesteerd om het Geingebied te behouden. Het zou daarom met terugwerkende kracht volstreekte kapitaalvernietiging zijn om dit gebied alsnog en vanuit de andere kant te verwoesten. 3) Het Geingebied heeft een belangrijke economische waarde voor Abcoude en de regio. Het hele jaar door komen vele tienduizenden mensen recreëren, sporten en overnachten in Abcoude met zijn Geingebied. Mede door dit Geingebied is gastvrijheid en horeca 860 uitgegroeid tot een economische factor van belang. De talloze gasten, bezoekers, dagjesmensen zorgen voor bestaansrecht van deze ondernemers en tegelijkertijd houden zij levendigheid in stand. Dit laatste argument is wellicht minder relevant voor Amsterdam en/of de provincie Noord–Holland maar legt de vinger op het feit dat zij met het plaatsen van windturbines op de gemeentelijke en provinciale grens wel de zogenaamde lusten voor haar rekening neemt, maar niet volledig de lasten 865 in acht neemt. Was hier niet ook een motie voor aangenomen? Tot slot en misschien wel mijn belangrijkste punt in dit pleidooi. We leven in een bizarre tijd en niemand weet hoelang deze nieuwe werkelijkheid gaat duren. Een ding is duidelijk: thuiswerken en thuis zijn zal een grotere rol in ons bestaan gaan krijgen. En met dit in gedachten zit mij het volgende dwars: Gaasperplas is een zeer belangrijk en gekoesterd recreatiegebied voor een grote bevolkingsgroep in Amsterdam Zuidoost 870 dat zich misschien minder goed laat vertegenwoordigen dan bijvoorbeeld de hoogopgeleide IJburg en/of Abcoude bewoners. Maar het is juist deze groep die op hele kleine wooneenheden momenteel “opgehoekt” zit. Mensen die juist ook behoefte hebben aan groen en recreatie in de buurt en die misschien ook minder geld hebben om de frisse lucht elders op te zoeken. Mensen en buurtbewoners die Gaasperplas in al haar pracht koesteren, er wandelen, zomers BBQ–en, 875 zwemmen, sporten en wandelen. Denk alsjeblieft vooral aan deze grote groep mensen en besluit om Gaasperplas tezamen met het Geingebied te behouden voor hen.”

Dhr. **Dessing** (FvD) meent dat recreatie heel belangrijk is voor de inwoners – en niet alleen in coronatijd – en daar doen windturbines afbreuk aan. Is de inspreker het hiermee eens?

880

Mw. **Ghijssels** is het hiermee eens, omdat de behoefte aan buitenrecreatie steeds groter wordt, zeker in de periode na corona.

Dhr. **Smaling** (SP) vraagt of de mening van mensen uit Zuidoost die er niet voor kiezen om in te spreken, bekend is bij mw. Ghijssels.

885

Mw. **Ghijssels** meent dat heel veel mensen geen idee hebben van de plannen.

Dhr. **Olde** spreekt in als RES–vertegenwoordiger van VEINH, Vereniging Energie Initiatieven Noord–Holland–Zuid. In Noord–Holland bestaan meer dan 80 energie–initiatieven van onderop en zij hebben gezamenlijk tienduizenden leden. Hij is tevens betrokken bij de participatiecoalitie Noord–Holland. De belangrijkste zorgen betreffen het uiteindelijke ambitieniveau van de RES. In deze fase wordt naar zoekgebieden gekeken en een zoekgebied betekent dat er gezocht wordt naar mogelijkheden en als er niet wordt voldaan aan de wettelijke randvoorwaarden, dan kan er niets

890

895 gevonden worden. De volksvertegenwoordiging neemt hierover een besluit dat kan worden getoetst bij de rechter. Men mist bij dit proces helaas het samen met betrokkenen en bewoners uitzoomen op het grote plaatje, namelijk de transitie naar een fossielvrije en circulaire samenleving. Hij pleit ervoor over deze toekomst een gesprek aan te gaan met de bewoners, want opwek met zon en wind is een fractie van de opgave. Daarom is het gebrek aan het uitzoomen op de grotere doelen heel jammer.

900 Hopelijk wordt het ambitieniveau van de concept-RES gehandhaafd en wordt er wanneer er veel weerstand bestaat bij de lokale bewoners, bij de volgende RES ook gewezen op het hogere doel.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt naar de mogelijkheden om de rechter te laten toetsen.

905 Dhr. **Olde** antwoordt dat elk ruimtelijk proces door de rechter getoetst kan worden op het voldoen aan de wettelijke regels.

Mw. **Gielen** (GL) vraagt welke kansen met het oog op de betrokkenheid van de energie-initiatieven nu onbenut blijven.

910 Dhr. **Olde** antwoordt dat in gesprekken met bewoners niet alleen gesproken moet worden over individuele windmolens in bepaalde zoekgebieden, maar over de bijdrage hiervan aan het grotere toekomstdoel van de energietransitie. Er moet iets gebeuren, want niets doen is geen optie. De samenhang van het kleine plaatje met het grote geheel moet meer benadrukt worden.

915 Dhr. **Kanik** (D66) vraagt of de participatiecoalitie is betrokken bij het proces in Amsterdam.

Dhr. **Olde** antwoordt dat men hier niet bij betrokken is.

920 Dhr. **Akkerman** spreekt in namens de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland. NHZ is actiever aan de slag met de RES dan NHN, maar inspraak en reacties van burgers leiden zeker tot betere besluiten. Amsterdam voert een heel zorgvuldig proces waar alle partijen op verschillende momenten aan het woord komen. Hij is hier persoonlijk bij betrokken, is derhalve goed op de hoogte. In NHN wordt het aanwijzen van zoekgebieden door de gemeenten een beetje

925 vooruitgeschoven, daarom de oproep aan PS om hier meer aandacht aan te besteden en meer zoekgebieden te laten aanwijzen zodat het Bod gerealiseerd kan worden want de extra energie op land is echt nodig. 82% van jongeren tussen 16 en 34 jaar is voorstander van windmolens op land, van de ouderen is 60 % voorstander. Daarom moet het Bod gehandhaafd blijven, want deze duurzame energie is echt noodzakelijk. De provincie kan een actieve rol spelen bij het aanwijzen van

930 zoekgebieden. Hierbij kan de opgestelde kaart van natuurlocaties en de mogelijkheden voor windmolens aangewend worden. Gemeenten moet hun evenredige bijdrage leveren aan de energietransitie, want als de waterspiegel gaat stijgen, dan is het niet zeker of IJburg wel droog blijft.

935 Dhr. **Wijmenga** (CDA) vraagt naar een verklaring van het verschil in perceptie van het participatieproces tussen de bewoners en de dhr. Akkerman.

Dhr. **Akkerman** antwoordt dat iedereen in Amsterdam op basis van de aangeboden informatie in het proces had kunnen weten dat er een zoekproces gaande is en dat zij hierop een reactie kunnen

940 geven. Bovendien is het nog niet zeker waar windmolens geplaatst worden. De bewoners van de randgemeenten worden niet vanzelfsprekend bij dit proces betrokken, daarom wordt in de RES

gepleit voor gemeente- en provinciegrens overstijgende overleggen met buurgemeenten en hun inwoners.

945 Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt of het klopt dat in de RES'en niet voldoende de inbreng van de participatiecoalitie en de kaart terugkomt.

Dhr. **Akkerman** ziet in de reactienota inderdaad weinig terug van de beoordeling van de aangeboden kaart met zoekgebieden en het doen van onderzoek naar nieuwe zoekgebieden. Hier mag de
950 provincie meer energie op zetten.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt of dhr. Akkerman oplossingen aanbiedt voor de negatieve gevolgen voor de gezondheid en welzijn van de omwonenden. Zijn kernenergie en waterstof goede alternatieven voor windenergie?

955 Dhr. **Akkerman** meent dat windmolens op een afstand van 600 m zoals door de provincie vastgesteld, geplaatst moeten worden. Pas bij voldoende draagvlak mag hiervan afgeweken worden. Als de windmolens verder weggezet worden, dan is de overlast van slagschaduw ook minder. Kernenergie is geen optie, want er is niemand in Nederland die bereid is om zich hiervoor in te
960 zetten en als er een ongeluk gebeurt, dan zijn de gevolgen voor een dichtbevolkt gebied als Noord-Holland catastrofaal. Daarnaast vormt het kernafval een probleem, want dat blijft voor tienduizenden jaren actief, dus ook voor toekomstige generaties. Waterstof kan zeker een rol spelen, maar voor het produceren van waterstof zijn juist extra windmolens nodig.

965 Dhr. **Kanik** (D66) vraagt naar de oorzaak van het feit dat een grote groep bewoners in Amsterdam tegenstander is van windmolens en dat zij het idee hebben dat de plaatsingslocaties voor de windmolens al bekend zijn en dat er geen onderzoeken meer plaatsvinden.

Dhr. **Akkerman** kan zich de reactie van deze bewoners goed voorstellen. Zij moeten zorgvuldig
970 betrokken worden in het proces, maar zij moeten zich wel goed informeren en zich aan de feiten houden. Daarom is het goed dat de zoekgebieden in de RES steeds concreter worden, maar het is logisch dat hoe concreter de gebieden worden, er meer reacties komen waardoor het draagvlak zichtbaar wordt. Zodra de zoekgebieden als bestemming worden aangewezen, dan moet de initiatiefnemers eerst alle bewoners informeren en de mogelijkheid van participatie aanbieden.
975 Daarna vindt nog de officiële inspraakprocedure plaats. Aangezien het IJmeer een belangrijke trekvogelroute is, zijn de natuurorganisaties ook van mening dat daar geen windmolens geplaatst moeten worden.

Dhr. **Dessing** (FvD) vraagt hoe de tegenstelling verklaard kan worden tussen de opmerking dat enerzijds de natuur beschermd moet worden en anderzijds dat er wel windmolens geplaatst moeten
980 worden, terwijl deze turbines grote schade aan de natuur kunnen veroorzaken.

Dhr. **Akkerman** meldt dat windmolens niet in natuur- of vogeltrekgebieden geplaatst moeten worden, maar juist in gebieden waar het landschappelijk past, ook qua ecologische waarden, natuur
985 en vogels. Uit de kaart blijken voldoende locaties waar windmolens wel geplaatst kunnen worden om het Bod gestand te kunnen doen, eventueel onder strenge voorwaarden. Als er niet voldoende duurzame energie wordt opgewekt, dan is de schade door de opwarming van de aarde in de toekomst nog veel groter, zeker voor het laaggelegen Nederland.

990 **Geanonimiseerd:** "Wij hebben kennisgenomen van de plannen voor het oprichten van
megawindturbines in en nabij het oostelijk deel van de regio Amsterdam. Het voornemen om deze
enorme windmolens daar te plaatsen heeft ons verrast en gealarmeerd. Wij zijn erg bezorgd
vanwege de geplande aanleg van molens in het IJmeer, rond IJburg en op de Diemer Vijfhoek. Er is
995 een aspect van de aanleg dat ons met name getroffen heeft: het dodelijk gevaar voor trekvogels. Uit
onze tellingen van trekvogels die wij als een monitoringsprogramma in de jaren zeventig van de
vorige eeuw hebben opgezet en nog steeds uitvoeren op verscheidene posities op de Diemer
Vijfhoek, blijkt dat er over de oostlob van Amsterdam belangrijke trekroutes lopen. Het onderhavige
gebied kun je zien als een kom waar vogels geconcentreerd doorheen trekken. Zo is er tijdens de
najaarstrek – die grosso modo loopt van juli tot en met november – sprake van drie banen waarlangs
1000 de trekvogels zich bewegen: 1) vanuit Flevoland in zuidwestelijke richting over het IJmeer richting
Amsterdam. Voor een goed begrip: zuidwest is de hoofdtrekrichting in deze periode. 2) Vanuit
Noord-Holland boven het Noordzeekanaal langs de Diemerzeedijk (dus IJburg en het Diemerpark)
over de Vijfhoek. Deze route wordt mede bepaald door stuwing: vogels volgen natuurlijke lijnen in
het landschap op hun tocht naar de overwinteringsgebieden, waardoor verdichting van de
1005 trekvogelstromen plaatsvindt. 3) Vanuit het oosten over de Vijfhoek richting IJburg, Diemerpark en
Diemerzeedijk. Deze route wordt vooral gevolgd door vogels die Flevoland uitvlogen ter hoogte van
Muiden-Muiderberg en gestuwd langs de IJmeerkust hun weg vervolgen. De vogels die
gebruikmaken van de routes 2) en 3) zullen bij het bereiken van het onderhavige gebied hun
trekrichting aanpassen en in grofweg (zuid)zuidwestelijke richting doorvliegen, op weg naar hun
1010 wintergebieden, die niet zelden op duizenden kilometers afstand liggen. Doordat het gebied, zoals
uit bovenstaande valt af te leiden, precies op een knooppunt van trekwegen van vogels ligt, is de
aanleg van megawindturbines een grote bedreiging voor ze. Hoewel vogeltrek zich tot op zeer grote
hoogte kan afspelen (denk aan kilometers), komt met name in het najaar bij de overheersende
tegenwind uit het zuidwesten de grote meerderheid in de onderste luchtlagen langs. De geplande
1015 windturbines hebben een bereik dat precies in die belangrijkste luchtlagen voor vogeltrek ligt. Juist
in het najaar is de vogeltrek op zijn sterkst: in een relatief korte periode gaan de dieren, nu
aangevuld met de nieuwe generatie van het afgelopen broedseizoen, op weg naar de
overwinteringsgebieden. Het zou een rampzalige ontwikkeling zijn als precies in een gebied waar
veel trekvogels geconcentreerd langskomen – u moet dit driedimensionaal zien – megawindturbines
1020 worden opgetrokken. Uit onderzoek is bekend dat veel vogels de bladen ervan niet kunnen
ontwijken en gedood worden. Uit onderzoek van onder meer Wageningen University & Research
blijkt bovendien dat het aantal slachtoffers onder vogels vaak wordt onderschat. De windmolens
maken uiteraard geen onderscheid, dus ook zeldzame vogels zullen het slachtoffer zijn, waardoor
tot op populatieniveau klappen kunnen vallen. Niet alleen voor vogels die het gebied passeren op
1025 weg naar het zuiden vormt de aanleg van grote turbines een reëel gevaar, er zijn ook trekvogels die
het onderhavige gebied en de directe omgeving gebruiken als (tijdelijk) eindstation, vaak zelfs als
overwinteringsgebied. Deze gebieden hebben planologisch een beschermde status. Zo is het IJmeer
aangewezen als Natura 2000-gebied en maakt de Diemer Vijfhoek deel uit van het Natuur Netwerk
Nederland, NNN. Hier, maar ook in de directe omgeving van deze gebieden, mogen geen
1030 ontwikkelingen plaatsvinden die een negatief effect hebben op de (aangewezen) natuurwaarden.
Voor alle vogels – getalsmatig vooral verscheidene eenden- en ganzensoorten – is het van belang
dat ze hier zonder al te grote risico's kunnen pleisteren, om het jaar erop volgend weer aan een
nieuw broedseizoen te kunnen beginnen. Hun mogelijkheden zijn al niet echt groot, want door
allerlei andere ontwikkelingen in en rond de regio Oost-Amsterdam/Diemen/Weesp is de afgelopen
1035 decennia veel leefgebied verdwenen. Sinds 12 oktober 1978 toen een groep studenten op de Diemer
Vijfhoek begon met de monitoring van vogeltrek, zijn zo'n 260 verschillende vogelsoorten
waargenomen. De resultaten van onze telinspanningen zijn voor het grootste deel ingevoerd en

terug te zien op de site trektellen.nl. Onze telposten bij de Diemer Vijfhoek zijn daar terug te vinden onder de hoofdjess 'Vijfhoek Diemen' en 'Vijfhoek Diemen (zomeravonden)'. Er moeten in al die jaren
1040 – de tellingen lopen nog steeds – tijdens de bijna tienduizend teluren vele tientallen miljoenen vogels zijn langsgetrokken; wij zien ze lang niet allemaal. De gegevens die wij vergaarden, maken duidelijk dat het onderhavige gebied, waar door verdichting van de trekbanen geregeld sterke stuwing van vogels plaatsvindt, van groot belang is voor vogels. Op menig dag in het najaar zijn
1045 langstreckende wolken Aalscholvers, Zwarte Sterns, ganzen, lijsters, Vinken en Lepelaars te zien, die hier nu nog onbedreigd langs kunnen trekken. Megawindturbines zullen precies op de hoogtes draaien waar met de veelal heersende zuidwestelijke winden grote aantallen trekvogels hun weg zoeken. Die molens vormen daardoor een grote bedreiging. Niet alleen al dan niet pleisterende trekvogels lopen gevaar door de aanleg van enorme windturbines, ook broedvogels doen dat. De Diemer Vijfhoek is een van de weinige nog redelijk ongerepte natuurgebieden van het Natuur
1050 Netwerk Nederland in de regio. Het gebied heeft een belangrijke functie, niet alleen voor vogels, maar ook voor de mensen die rond het gebied wonen. Want hoezeer ook naar compensatie van verdwenen terreinen wordt gestreefd, ook voor de mens blijft er in de regio op het gebied van rustige natuurbeleving intussen weinig over. Het belang ongestoord te kunnen vertoeven in een rustige omgeving is bekend; het heeft een heel gunstige uitwerking op het gevoel van welbevinden.
1055 De Diemer Vijfhoek, beheerd door Staatsbosbeheer, is een gebied waar vestiging van een aantal zeer zeldzame soorten is te verwachten. Doordat het terrein voor ruim de helft niet te betreden is (maar grotendeels wel te bekijken) en het er daardoor rustig is, zijn er vestigingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld de Zeearend en de Visarend. Deze beide topsoorten lieten zich de laatste jaren al in toenemende mate zien in het gebied en de omgeving. Hun komst als broedvogel zou een kroon zijn
1060 op de natuurlijke waarde van het gebied. Andere vogelsoorten die van het gebied (kunnen) profiteren zijn onder meer de Koekoek, Bruine Kiekendief, de Snor, de Blauwborst en het Baardmannetje. Ook zijn elk voorjaar pleisterende Wielewalen aanwezig. Deze zeldzame soort zou eveneens tot broeden kunnen komen in het gebied. Zeker bij een goed beheer zijn en blijven er mogelijkheden voor deze zeldzame soorten. Maar er zijn ook vele tientallen algemenere soorten die
1065 op de Vijfhoek mogelijkheden vinden om zich voort te planten. Wat dat betreft heeft de Vijfhoek een belangrijke regionale functie. Broedvogels of trekvogels, om het even welke categorie we beschouwen, zullen sterk te lijden hebben van de aanleg van megawindturbines in dit deel van het IJmeergebied. Wij zullen en kunnen u geen alternatieven bieden, dat is zoiets als het vuilnis over de schutting gooien, maar het lijkt ons van het grootste belang dat het onderhavige gebied gevrijwaard
1070 blijft van de aanleg van enorme windmolens, die met hun bladen vele slachtoffers onder broed- en trekvogels zullen maken. Wij vragen u dan ook af te zien van de aanleg van de megawindturbines in de regio Oost-Amsterdam.”

Diverse bewoners Gein: “Beste commissieleden Ruimte, Klimaat en Wonen, Het is te prijzen dat de
1075 regio de ambitie heeft duurzame energie te produceren. Immers de regio (zeker Amsterdam) loopt ook voorop om het gebruik van fossiele brandstoffen sterk terug te dringen, zodat daar wel een alternatief tegenover moet staan. Echter, zonder strenge voorwaarden (=financieren van eigen, duurzame energiebronnen) te scheppen voor nieuwe energie gebruikers (lees: datacenters) gaan we water naar de zee dragen. Het verbaast ons als bewoners van Gein zeer dat er nog steeds gezocht
1080 wordt naar locaties voor grote windturbines in het Geingebied, op de grens van de provincies NH en Utrecht en wel omdat het betreft een gebied in of net naast de hoofdstad met een grote bevolkingsdichtheid. De stad heeft de ambitie om de karakteristieke ‘scheggen’ open, groen en natuurlijk te houden, zo ook de Amstelscheg. Er komen in Zuidoost de komende 10 jaar 40.000 woningen bij en er zijn nu al zoveel mensen die in dit gebied ontspannen en van de natuur genieten
1085 Een greep van de functies die dit gebied heeft, voor ons bewoners, de boeren, de

plattelandsontwikkeling die hier gebeurt om stad en land te verbinden, en de natuur: Fietsroutes voor racefietsers uit de wijde regio. Wandelaars Trekvogelpad en diverse routes langs het Gein, Abcoude, Fort Nigtevecht uit de wijde omgeving. Wandelverenigingen uit Zuidoost, bewoners die de boeren bezoeken, hardlopers, B&B gasten, boerderijwinkels en andere diensten die het platteland
1090 leefbaar en veerkrachtig houden. Er broeden o.a. ooievaars, zilverreigers en er vliegen het hele jaar grote vluchten wilde ganzen over die in de buurt foerageren. We doen er met diverse partijen veel aan om de bevolking van stad en land meer bij elkaar te betrekken, ook om de voedseltransitie en de korte ketens te bevorderen. Mag het landschap dan ook mooi blijven, dat zou zeker helpen. Het is in andere landen zoals Zweden, ook niet toegestaan om zo dichtbij een woonwijk zulke grote turbines
1095 te plaatsen. Wanneer het gaat om overlast wordt in participatiesessies steeds verwezen naar de Nederlandse wettelijk normen. De validiteit hiervan is echter betrekkelijk gezien de beperkte ervaring met duurzame energie in ons land, vergeleken met de rest van Europa. Voortschrijdend inzicht in landen die wat verder zijn dan wij (Zweden, Duitsland) heeft geleerd dat het verstandig is minimaal een afstand van 10 x de tiphoogte tot (bewoonde) bebouwing aan te houden. Dit negeren
1100 van profijt van de remmende voorsprong zou getuigen van een arrogante struisvogelpolitiek.”

De **voorzitter** schorst de vergadering voor een korte pauze. De vergadering wordt heropend voor de inhoudelijke bespreking van het voorstel.

1105 Dhr. **Kanik** (D66) geeft complimenten aan de RES-organisatie voor de reactienota's, waaruit blijkt dat het om een dynamisch proces gaat waarin gebieden worden toegevoegd maar ook verwijderd. Er wordt goed geluisterd naar diverse belangengroepen en inwoners, want het is een gezamenlijk proces. Het is goed dat wordt nagedacht over het stimuleren van 50% lokaal eigendom en lokale initiatieven en om jongeren mee te laten denken. De energietransitie is belangrijk voor de toekomst
1110 van de kinderen en voor de regionale energietransitie zullen straks duizenden technisch geschoolde mensen nodig zijn. Daarom moet al op de basisschool voorlichting worden gegeven over de RES en over de beroepsmogelijkheden op dit gebied, want hierdoor ontstaat een bewuste keuze voor de vervolgopleidingen. D66 bereidt een discussienota voor waarin wordt voorgesteld om een kinder-
1115 RES op te stellen, waarin deze aspecten terugkomen. In Amsterdam is het participatieproces al gestart, maar dat lijkt niet goed te verlopen, dat blijkt ook uit de bijdragen van de sprekers vanavond. Een van de redenen is dat Amsterdam al is gestart voordat de motie over het nemen van voldoende tijd en ruimte voor een zorgvuldige participatie is uitgevoerd. Aan de inwoners wordt de indruk gegeven dat de windmolens er hoe dan ook komen, terwijl het proces nog nauwelijks gestart is en er nog veel onderzoeken uitgevoerd moeten worden naar de mogelijkheden. Bij het plan voor
1120 IJburg zijn bij het verkeerd ingezette participatieproces alle klassieke fouten gemaakt. De bewoners van IJburg voelen zich hierdoor in een hoek gedrukt. D66 Amsterdam zal daarom een openbare expertmeeting organiseren waar inwoners de belangenafwegingen van het bestuur kunnen volgen. Naar aanleiding van een van de ingediende moties van D66 is gemeld dat reeds gestarte
1125 participatieprocessen in de fase naar RES 1.0 en daarna worden uitgebouwd en geïntensiveerd, met name ten behoeve van bewonersparticipatie en maatschappelijk draagvlak. De regie blijft in handen van gemeenten, maar de provincie ondersteunt de gemeenten om kennis en goede voorbeelden te delen en er wordt met gemeenten gesproken over verbetering van het participatieproces naar RES 1.0 toe. D66 vindt het noodzakelijk dat er ook met Amsterdam een dergelijk gesprek wordt gevoerd. Gaan GS of de RES-organisatie in gesprek met Amsterdam over het gebrekkige participatieproject?
1130 Welke verbeteringen worden voorgesteld? Hoe kunnen GS verzekeren dat het gesprek met gemeenten snel op gang komt?

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) merkt op dat pas na de middelbare school en niet na de basisschool wordt gekozen voor een beroepsopleiding.

1135

Dhr. **Kanik** (D66) vindt het belangrijk om vroeg te beginnen met het voorlichten van kinderen op de basisschool.

Dhr. **Smaling** (SP) vraagt of D66 van mening is dat het plan voor het IJmeer van tafel moet, gezien het feit dat dit proces helemaal fout is gelopen.

1140

Dhr. **Kanik** (D66) meldt dat omdat het proces net gestart is, nog niet is besloten dat er windmolens geplaatst worden bij IJmeer. Hij pleit ervoor om eerst de gemeenteraad te laten discussiëren over deze plannen en er komt ook nog een expertmeeting. Bij de behandeling van RES 1.0 zal D66 haar mening kenbaar maken.

1145

Mw. **Kaper** (CU) heeft de indruk dat nu participatie en informatie door elkaar heen lopen. Volgens dhr. Akkerman zijn bewoners in zoekgebieden vaak niet op de hoogte van de fase van het participatieproces, waardoor mensen menen dat het besluit al genomen is om windmolens te plaatsen. De inwoners moeten beter geïnformeerd worden over de fase waarin het proces zich bevindt.

1150

Dhr. **Kanik** (D66) is het hiermee eens, want op dit onderdeel is het juist fout gelopen.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) is blij met de goede technische reactienota die tegemoetkomt aan alle wensen en bedenkingen van de gemeente. Op de wensen en bedenkingen van inwoners en organisaties is algemeen gereageerd, maar de provincie is als partner in het proces mede verantwoordelijk voor de participatie en zal gemeenten adviseren deze beter vorm te geven. Hoe gaan GS dit doen met name vanwege de zorgen over de gebrekkige en suggestieve vraagstelling in Amsterdam IJburg? Draagvlak is essentieel voor het succes van de energietransitie, daarom moet er constant aandacht gegeven worden aan participatie en draagvlak. Thematafels zijn gesprekken tussen experts en belanghebbenden en de uitkomsten worden verwerkt in de RES 1.0 en vormen tevens input voor de concretisering van de zoekgebieden. Thematafels hebben een grote invloed, maar de VVD heeft ervaren dat bij eerdere sessies sturende projectleiders actief waren evenals niet-representatieve deelnemersvelden. In de output zagen de deelnemers de eigen input niet terug.

1155

1160

1165

Dhr. **Dessing** (FvD) vraagt welke gevolgen de VVD verbindt aan een situatie waarin blijkt dat er geen draagvlak is bij inwoners, zoals in IJburg of op andere locaties. Mogen er dan geen windturbines komen?

1170

Dhr. **Van Gilse** (VVD) stelt dat er duidelijke afspraken zijn gemaakt over een bottom-up proces met goede participatie, want draagvlak is van groot belang. GS worden erop aangesproken dat deze aspecten ook in IJburg goed tot hun recht komen. Amsterdam mag geen zaken forceren en moet ervoor zorgen dat er voldoende draagvlak bij de belanghebbenden is. Er is een thematafel voor jongeren georganiseerd, omdat een groot deel van de energietransitie zal plaatsvinden in de werkende levens van mensen die nu jong zijn. De huidige RES loopt echter tot 2030, dus die geldt voor iedereen tot 57 jaar oud. Of wordt er verder gekeken dan 2030? In dat geval moet kernenergie in de discussie betrokken worden.

1175

- 1180 Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) constateert dat de VVD de Westrandweg heeft afgehamerd, maar het betreffende handboek zal in Amsterdam toegepast worden op nieuwe windmolenplannen. Bij punt 3 blijkt dat er veel mis is bij deze voordracht. Zit de VVD voor de bühne te praten?
- 1185 Dhr. **Van Gilse** (VVD) meldt dat de Westrandweg een herstructureringsgebied voor windenergie is en IJburg is een windenergiegebied waar meer vrijheden bestaan. Uit onderzoeken blijkt dat de Westrandweg een verantwoorde keuze is om windenergie toe te passen, maar het is geen precedent voor andere plannen. Elk voorstel wordt opnieuw inhoudelijk beoordeeld.
- 1190 Dhr. **Van den Berg** (OSNH) vraagt hoe de VVD oordeelt over de afstand van 600 m, nu blijkt dat er geen draagvlak is. Waarom heeft de VVD de motie van dhr. Jensen in januari 2020 niet ondersteund? Is er in IJburg wel sprake van voldoende draagvlak?
- 1195 Dhr. **Van Gilse** (VVD) vindt een goede afstand tot windturbines belangrijk. De VVD heeft ervoor gezorgd dat er in Noord-Holland als enige provincie een afstandscriterium is toegevoegd aan de wettelijke normen, maar er zijn uitzonderingen mogelijk en voor de onderbouwing daarvan is de gemeente verantwoordelijk. Bij IJburg is nog lang geen sprake van draagvlak, maar eerst moet het politieke proces in de gemeente plaatsvinden en daarna volgt het participatieproces. Hij vertrouwt erop dat het Amsterdamse bestuur dit op juiste wijze uitvoert, maar hij heeft GS gevraagd dit proces goed en kritisch te volgen. De afgevoerde en toegevoegde plannen in NHZ hebben geen invloed op het Bod, bij NHN is sprake van een afname van 1 Terrawattuur, waarbij geen rekening is gehouden met toevoeging van nieuwe gebieden. Waarom is dit in Zuid wel bekend, maar niet in Noord? Hoe vindt het proces plaats van provinciale afstemming over de provinciegrenzen heen en wat is de stand van zaken? De vraag over de afwegingskaders voor windturbines in beschermingsregiems is redelijk vaag beantwoord. Overal blijkt dat natuurwaarden en windenergieplannen schuren. Hoe ziet het
- 1200 tijdspad eruit en wanneer wordt hierover besloten? Zijn de gebiedspaspoorten die gemeenten opstellen voor de uitwerking, vormvrij of wordt een format aangeleverd waarmee meer inzicht in de plannen geborgd is?
- 1205 Dhr. **Wijmenga** (CDA) vindt het belangrijk dat iedereen zijn best doet voor het behalen van de klimaatdoelen. Het CDA focust hiervoor op windenergie, vooral op zee, waarmee tot 2030 een hoeveelheid energie wordt opgewekt die vergelijkbaar is met 10 kerncentrales. Voor wind op land zijn sommige plekken zeker geschikt, zoals het Havengebied van Amsterdam. Hoe wordt omgegaan met de grenzen in de RES'en, zoals tussen gemeenten? Welke rol spelen GS bij het stimuleren van de samenwerking tussen gemeenten? De processen binnen de gemeenten moeten eerst de ruimte krijgen, maar wat zijn de gevolgen als deze kwalitatief niet voldoen aan normale standaarden? Zullen projecten langs infrastructuur waarvan ook RWS aangeeft dat deze vanuit veiligheidsoverwegingen niet mogelijk zijn, resultaat opleveren?
- 1210 Dhr. **Van den Berg** (OSNH) vraagt waarom het CDA tegen de motie van dhr. Jensen heeft gestemd waarin wordt voorgesteld om de minimale norm van 600 m te handhaven.
- 1215 Dhr. **Wijmenga** (CDA) ondersteunt de mogelijkheid voor gemeenten om op bepaalde plaatsen een kortere afstand te hanteren mits de uitzondering goed onderbouwd is met een goed verhaal. Om dergelijke uitzonderingen volledig te blokkeren, vindt het CDA te ver gaan. Wellicht moet in IJburg zelfs een grotere afstand dan 600 m toegepast worden, maar dat is aan de gemeenteraad om te besluiten.
- 1225

Mw. **De Vries** (PvdA) geeft complimenten aan de organisatie en GS voor de twee heldere en doorwrochte nota's, waaruit een integrale aanpak en een duidelijk beeld van de energietransitie blijkt. Door de jongerentafels zijn ook zij meer betrokken geraakt bij de transitie. Het is een dynamisch document en in de komende periode zullen de globale zoeklocaties met maatwerk ingevuld worden waarbij naar leefbaarheid, betaalbaarheid, haalbaarheid en de opgave gekeken wordt. Er is geen tijd meer voor alleen maar nee-gedrag, zeker gezien de verhoging van de ambitie naar 55% minder CO₂-uitstoot door het Rijk. Verwachten GS dat zij 1 juli a.s. twee RES'en kunnen vaststellen met een kwantitatief hoog genoeg Bod? Overwegen GS de Europese en landelijk hogere ambitie te omarmen? Hebben GS een goed gesprek gehad met gemeenten die in de nee-stand zijn geschoten? Verwachten GS dat alternatieve zoeklocaties voldoende mogelijkheden bieden?

Dhr. **Dessing** (FvD) vindt het van belang te focussen op de participatie. Er zijn aanpassingen in de documenten van de concept-RES'en doorgevoerd naar aanleiding van aangenomen moties in gemeenten. Maar hoe worden de reacties van bewoners hierin verwerkt, met name de negatieve reacties? Deze worden nu op algemene wijze afgedaan, maar dat is niet de bedoeling van participatie. Texel gaat een volksraadpleging houden over windturbines en dat is een heel goed initiatief dat van harte omarmd wordt, want dit is een goed voorbeeld van participatie waarin inwoners zich kunnen uitspreken, niet alleen over de kleur van de bladen, maar met name over de vraag of er überhaupt windturbines geplaatst moeten worden. Momenteel vindt enkel schijnparticipatie plaats waarin een aantal cosmetische aanpassingen wordt gehonoreerd.

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) noemt als aandachtspunt uit de reactienota's van NHN en NHZ de volgende punten: doelstellingen, draagvlak en integraliteit. De grootste wijziging is de afname van de ambitie met 1 Terrawattuur in NHN, terwijl NHZ vasthoudt aan de ambitie van 7 Terrawattuur, maar dat is begrijpelijk aangezien NHN extra zwaar belast wordt in vergelijking met andere regio's, aangezien in de Wieringermeer, Medemblik en Hoorn al meer dan 100 windturbines zijn geplaatst. Nu waren er nog meer windturbines voorzien zoals in het Markermeer, evenals zonnepanelen in Hollands Kroon, maar het is goed dat deze plannen van de baan zijn, want deze gebieden lijken stelselmatig de klos te zijn. Het is duidelijk dat inwoners niet zitten te wachten op windturbines in de voortuin en niemand is geïnformeerd over deze joekels van 200 m hoog op een afstand van minder dan 600 m van de woningen, welke situatie mogelijk is gemaakt door de VVD, GL, D66 en de PvdA. De weerstand van bewoners tegen plannen voor windturbines in N2000-gebieden, zoals het Gooimeer, is niet alleen in NHN duidelijk, maar ook in NHZ. IJburg wordt echter niet gespaard, hier komen de windturbines op minder dan 600 m afstand. Hoe wordt het draagvlak op IJburg beoordeeld na het aanhoren van alle insprekers?

Mw. **Gielen** (GL) vraagt waar OSNH wel ruimte ziet voor het voorkomen van klimaatverandering of is dat niet nodig? Is er voor kernenergie wel draagvlak bij bewoners?

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) heeft een aantal maanden geleden een discussienota ingediend over kernenergie en er is al vaak gesproken over het op alternatieve wijze opwekken van schone energie zodat ook de biodiversiteit en natuur niet aangetast worden. Ook aan kernenergie zou een degelijk onderzoek naar het draagvlak vooraf dienen te gaan, maar op andere wijze dan die nu in Amsterdam plaatsvindt. Als er windturbines geplaatst worden, dan moet er een veilige afstand van 1.500 tot 2.000 m aangehouden worden en er mag geen overlast voor inwoners ontstaan. Hier kan men niet omheen. Het baart daarom zorgen dat meer wordt ingezet op eigenaarschap van lokale projecten, zoals het aanleggen van een voetbalveldje, waardoor het draagvlak groeit en de weerstand verdampt. Dit is een vorm van omkopen, daarom moeten er andere oplossingen worden bedacht.

Niet alle plannen: wonen, biodiversiteit, natuurinclusieve landbouw, huisvesting arbeidsmigranten, etc. kunnen gelijktijdig op hetzelfde stukje grond worden uitgevoerd. Helaas ontbreekt een echte omgevingsvisie op de gehele provincie. Gebieden voor windenergie en wonen matchen niet met elkaar en dat geldt ook voor grondgebonden zonnepanelen en natuurinclusieve landbouw. Tot 2040 moeten er 230.000 woningen worden gebouwd maar het huidige beleid maakt dit lastig. Niet alles kan, dat is duidelijk. Willen GS deze overwegingen meenemen in het proces van de RES?

Mw. **Kaper** (CU) dankt voor de reactienota's. Omwonenden van zoekgebieden blijken niet altijd op de hoogte te zijn van de fase van het proces, het zou veel zorgen wegnemen als duidelijk wordt in welke fase de ontwikkelingen zitten en dat zij nog bezwaar kunnen aantekenen tegen de plannen. Willen GS investeren in de informatievoorziening? De CU is positief over de wijze van het verwerken van de reacties van belanghebbenden in de nota's, maar is wel bezorgd over het feit dat de gemeenteraad de uiteindelijke afweging doet. Hoe wordt door GS geborgd dat cumulatief het benodigde vermogen wordt gerealiseerd?

Mw. **Gielen** (GL) geeft complimenten voor de nota's. GL heeft vanaf het begin aandacht gevraagd voor het kwantitatief handhaven van het Bod, daarom baart het zorgen dat het Bod in NHN dreigt af te nemen met 1 Terrawattuur, hoewel er wordt gezocht naar andere gebieden. Hoe kijken GS naar de oproep van dhr. Akkerman aan de provincie om meer sturing te nemen bij het zoeken naar extra gebieden? Zijn er al gesprekken gevoerd met gemeenten die in de nee-stand zijn geschoten? Als er betere locaties blijken te zijn, dan moeten deze goed worden afgewogen, maar op de eerste plaats moet het Bod zo hoog mogelijk zijn en blijven. Willen GS het belang van een kwantitatief hoog Bod nogmaals aankaarten in de stuurgroep?

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) vraagt hoe GL naar de landelijke ambitie van 50 Terrawattuur kijkt, terwijl het doel is om 35 Terrawattuur op te wekken. Is het niet belangrijk om ook aan de gezondheid van de burgers en de natuur te denken?

Mw. **Gielen** (GL) is blij met het hoge landelijke Bod en dit moet ook vastgehouden worden, want anders komt men straks een stuk lager uit wanneer andere belangen worden meegewogen. 35 Terrawattuur is helaas niet voldoende, dus als er een grotere opbrengst kan worden gerealiseerd, dan moet dat zeker gebeuren. Er is geen sprake van een tegenstelling tussen de klimaatdoelen en de gezondheid van de burgers en de natuur, want het gaat om het borgen van de leefbaarheid van de planeet en daar heeft iedereen belang bij.

Dhr. **Dessing** (FvD) vindt het onbegrijpelijk dat GL koste wat kost vasthoudt aan een hoger Bod, want dit gaat ten koste van de bewoners. Moet de provincie vol gezet worden met nog meer windmolens dan noodzakelijk?

Mw. **Gielen** (GL) meent dat als iedereen achterover gaat leunen, er niets meer gerealiseerd wordt. Zij houdt vast aan een zo hoog mogelijk Bod omdat er nu nog tijd is om actie te ondernemen om de opwarming van de aarde en de klimaatcrisis te voorkomen. Hier moet niet te lang mee gewacht worden, want dan is het voor de huidige en toekomstige generaties te laat. Er moet echter altijd gekeken worden naar een zorgvuldige inpassing en daarom is het geen probleem om zoekgebieden af te voeren mits er andere locaties tegenover staan.

Dhr. **Smaling** (SP) is verbaasd over de vasthoudendheid van GL ten aanzien van locaties in een dichtbevolkt gebied. Hierdoor isoleert GL zichzelf. Waarom ziet GL niet in dat het plaatsen van

1325 windturbines op korte afstand van woongebieden onacceptabel is vanwege de overlast voor de omwonenden?

1330 Mw. **Gielen** (GL) benadrukt dat haar opmerkingen niet zien op de situatie in IJburg, want te dien aanzien sluit zij aan bij de opmerkingen van de CU en D66 over een goede informatievoorziening, want daar worden vaak fouten in gemaakt. Het is niet zo dat alle huidige zoekgebieden volledig
1335 benut worden, er wordt een deel van ingevuld. Daarom moet kritisch worden gekeken naar waar het wel en niet kan, maar als er gebieden afvallen, dan moeten er andere locaties toegevoegd worden, want het Bod moet gehandhaafd blijven, met name om te kunnen voldoen aan de doelstellingen van Parijs. Het organiseren van een jongerentafel als participatievorm wordt toegejuicht, maar het is wel belangrijk om vast te stellen dat er meer onderbelichte groepen zijn. Het idee van D66 voor een
1340 kinder-RES is erg leuk, echter met de kanttekening dat GL voorstander is van een latere selectie na de middelbare school. Het is goed dat wordt onderzocht wat nodig is om 50% lokaal eigendom te realiseren. Wanneer kan hiervan een uitwerking verwacht worden? Hoe worden de resultaten van de thematafels teruggekoppeld aan PS want er vindt geen verslaglegging plaats, terwijl de resultaten integraal worden opgenomen in de RES 1.0?

1345 Dhr. **Smaling** (SP) vraagt zich af of het de goede kant opgaat met wind op land. Wind op zee en andere energiebronnen gaan een steeds belangrijker rol spelen, maar bij wind op land ontstaat steeds meer tegenzin, mede vanwege de mogelijke gezondheidsschade. Zonder draagvlak gaat dit niet lukken en steeds meer ontstaat het gevoel dat men aanpraat tegen een GL-muur. Kunnen PS
1350 voor 1 februari de rapportage van het Planbureau voor de Leefomgeving verwachten? Geldt dat ook voor advisering van de commissie MER? Wat gebeurt er totdat de RES in mei of juni wordt vastgesteld? Agrariërs die niet willen meewerken aan het aanbod van LTO, worden zelfs onder druk gezet door ontwikkelaars die financiële voordelen hebben door subsidies. Hoe gaat de
1355 Omgevingsregeling functioneren? Wie moet hier een beroep op doen? Initiatiefnemers of gemeenten? Wanneer krijgen PS inzicht? Komen de casussen bij PS langs als A-stuk zoals Westpoort vandaag? Hoe ontwikkelt zich het warmtedossier NHZ, RSW? Kan de gedeputeerde iets zeggen over de aangenomen motie over 50% lokaal eigenaarschap en over de motie afstemming Geingebied?

1360 Dhr. **Hollebeek** (PvdD) sluit aan bij de gestelde vragen van de PvdA. Energiebesparing heeft een weg gevonden richting RES 1.0. maar waarom zijn er geen nieuwe ambities of initiatieven opgenomen in het overzicht van lopende acties? Het schrappen van een aantal zoekgebieden is positief, zoals bij de gemeente Bergen (Hondsbossche Zeewering). Hij is benieuwd naar het initiatief van Texel, want er lijkt wel ruimte te bestaan voor windmolens langs de kustlijn en in het cultuurlandschap bij de Hoge Bergen. Schiet men niet een beetje door met het afvoeren van zoekgebieden in de buurt van de A7,
1365 Beemster en Wormerland? Dat zijn juist plekken met grootschalige landschappen waar windmolens goed geplaatst kunnen worden. Willen GS het voorstel van dhr. Akkerman voor de participatiecoalitie en samenwerken met natuurorganisaties meenemen? PS hebben hier al eerder om gevraagd. GS worden verzocht om niet het Engelse woord stakeholders te gebruiken, maar voortaan over belanghebbenden te spreken.

1370 Dhr. **Koyuncu** (DENK) vindt het belangrijk dat onbewuste fouten wel erkend worden en dat het besluit wordt heroverwogen, zoals bij IJburg, waar onvoldoende rekening is gehouden met de belangen van omwonenden. Ondanks dat nog niet vaststaat dat hier windmolens geplaatst worden, is er enorme onrust ontstaan en dat is niet de bedoeling. Hoe kijken GS hiernaar en zijn zij bereid in te grijpen?

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat er ongeveer 350 wensen en bedenkingen zijn ontvangen op de RES, dus het is een dynamisch en belangrijk onderwerp en dat is ook logisch, want de zoekgebieden voor zonnepanelen en windmolens betekenen een inbreuk op de leefomgeving. Elke ingreep leidt tot
1375 zorgen, maar de transitie is noodzakelijk en zal zeker zichtbaar worden in de leefomgeving. Met groot respect voor de leefomgeving moeten door passen en meten de twee thema's van behoud van de leefomgeving en het vormgeven van de transitie op een goede manier gerealiseerd worden. Door de grote betrokkenheid van inwoners en gemeenten zijn er zoekgebieden afgevallen. Enerzijds moet worden vastgehouden aan de ambitie in het Noord-Hollands perspectief, namelijk het voorzien in
1380 het elektriciteitsverbruik in de provincie en anderzijds is het een lopend proces, waarin richting RES 1.0 een zo hoog mogelijk Bod voorgelegd moet worden. Gezien het dynamische proces zal periodiek een RES worden voorgelegd waarin zoekgebieden afvallen en worden toegevoegd. Een aantal zoekgebieden is nu afgevallen maar er is ook een aantal toegevoegd. Daarnaast vindt een verdieping plaats op de ruimtelijke samenhang, het betrekken van jongeren, het beter benutten van warmte uit
1385 water en op de knelpunten in de energie-infrastructuur. Tevens wordt een verbinding gelegd met andere onderwerpen. De doelstelling is inderdaad constant in beweging, dus de RES 1.0 is een momentopname. Op diverse momenten kunnen PS invloed uitoefenen, zoals volgende week in de bijeenkomst voor volksvertegenwoordigers. Het is de bedoeling dat het PBL in februari met een eerste doorlichting komt van de RES'en en dan wordt duidelijk wat het doelbereik op dat moment is
1390 en hoe realistisch de plannen zijn. Het MER-advies is al ontvangen, de provincie heeft deelgenomen aan een aantal pilots. De gestelde vragen worden beantwoord, als eerste over participatie. De gedeputeerde heeft een ander beeld van het participatieproces in Amsterdam, hoewel hij niet blind is voor de protesten en de bijdragen van de insprekers vanavond. In het afgelopen jaar is participatie op diverse manieren op intensieve wijze vormgegeven, met als eerste actie het informeren van
1395 inwoners en stakeholders. Dit is echt een voorbeeld voor andere gemeenten om hun participatieprocessen in te richten. Omdat Amsterdam vooroploopt in dit proces, manifesteert de weerstand zich nadrukkelijker, maar dat hoort bij het proces. Zoekgebieden zijn zoekgebieden, namelijk mogelijke locaties voor wind en zon. Mocht blijken dat het op een bepaalde locatie niet mogelijk is, dan gebeurt het niet, maar het is nu nog te vroeg om dat te concluderen. Daarom is het
1400 moeilijk om te bepalen wat er fout is gegaan, men is op dit moment ambtelijk en bestuurlijk in gesprek met Amsterdam over deze processen. De gedeputeerde voelt er niet voor om nu een andere toon aan te slaan richting Amsterdam.

Dhr. **Kanik** (D66) begrijpt dat er is gewerkt aan een goed proces, maar 159 insprekers op dit
1405 onderwerp bij de gemeente en een grote groep bewoners die tegen de windmolens zijn, is niet de weerstand die men kan verwachten als een participatieproces in dit gevoelige gebied op juiste wijze uitgevoerd wordt. Er zijn altijd mensen die tegen de plannen zijn, maar het proces had wellicht uitgebreider moeten zijn, want in de wijk bestaat de indruk dat de zoekgebieden definitief zijn en dat het niet gaat om een 'mogelijke' locatie. Dit duidt op fouten in het communicatieproces.

Gedeputeerde **Stigter** benadrukt dat Amsterdam heel veel initiatieven heeft genomen richting bewoners, zeker in de informatievoorziening. Een zoekgebied is inderdaad een mogelijke locatie en die mogelijkheid kan reden zijn om hiertegen te protesteren, maar een mogelijkheid is iets anders dan een concrete aanwijzing. Het verwijderen en toevoegen en het toetsen van zoekgebieden is en
1415 blijft een continu proces. Locaties die dicht bij woongebieden of de bebouwde omgeving liggen, zullen doorlopend leiden tot veel dynamiek.

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) vraagt of B&W een verzoek aan de provincie heeft gedaan om IJburg als zoekgebied aan te wijzen.

1420

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat dit niet het geval is.

1425

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) vraagt of indien dat wel het geval is en er is onvoldoende draagvlak en er wordt niet voldaan aan de randvoorwaarden, GS bereid zijn om volgens de Omgevingsverordening (zie het artikel over windenergie) nadere regels te stellen ten aanzien van de eisen.

1430

Gedeputeerde **Stigter** meent dat OSNH verwijst naar de Omgevingsregeling, waarin GS de bevoegdheid hebben om af te wijken van de Omgevingsverordening bij het aanwijzen van windgebieden. Al eerder hebben GS aangegeven dat het niet aan de provincie is om te bepalen of er lokaal draagvlak is, dat is aan de gemeenteraad. Om te bewijzen dat er voldoende draagvlak is voor een plan, moet er een participatieplan worden voorgelegd waarin de initiatiefnemers aangeven hoe zij de participatie gaan vormgeven. Dit is een procesvereiste, maar de gemeente is het besluitvormende orgaan.

1435

Dhr. **Van den Berg** (OSNH) benadrukt dat GS zeker bevoegd zijn om nadere regels te stellen n.a.v. een verzoek van B&W. Zijn GS bereid nadere regels te stellen aan B&W voor IJburg?

1440

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat GS zullen toetsen of het initiatief correspondeert met het provinciale beleid.

1445

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) meldt dat uit de bijdragen van insprekers blijkt dat er niets met participatie is gedaan, inwoners moesten zelfs in de krant lezen dat er windmolens geplaatst gaan worden. Zijn GS bereid om Amsterdam 'de oren te wassen', want er is absoluut geen sprake van participatie. Was de onrust onder de bevolking niet te voorkomen geweest?

1450

Gedeputeerde **Stigter** is in gesprek met het college van Amsterdam en hij is niet voornemens om de wethouder 'de oren te wassen' omdat zijn beeld van het participatieproces echt anders is dan zoals door mevrouw Van Soest wordt aangegeven. Er is een grote hoeveelheid aan acties ondernomen richting het zoekgebied, hoewel duidelijk is dat er veel weerstand en zorgen bestaan. Hierdoor kan men zich wel de vraag stellen of het op onderdelen anders had gekund, want dat is ook van belang voor andere trajecten. Wanneer gemeenten – zoals Texel, Bergen en Gooi en Vechtstreek – bepaalde zoekgebieden hebben verwijderd, dan is dat als een gegeven door GS overgenomen. In antwoord op de vraag van de VVD wat GS ondernemen op het gebied van participatie, wordt geantwoord dat er wordt gewerkt aan een handreiking Participatie voor gemeenten, met name voor de vervolgfase van het in kaart brengen van aanvullende zoekgebieden. Dat is een ander participatieproces omdat hier nieuwe vragen een rol spelen. De voorstellen van de werkgroepen over financiële participatie worden overgenomen, evenals het voorstel voor het betrekken van jongeren. Tevens is de draagvlakcoalitie omarmd en ter beschikking gesteld aan gemeenten die hier gebruik van willen maken en dat geldt ook voor andere vormen van participatie, gefinancierd door de provincie. Amsterdam heeft gebruik gemaakt van draagvlakonderzoek en dat instrument is ook beschikbaar voor andere gemeenten, juist voor de kleinere. De participatiemogelijkheden worden uitgediept en ter beschikking gesteld van alle gemeenten. Gelijktijdig is de landsadvocaat om een advies gevraagd voor het door de provincie overnemen van de financiële participatie (met als doel 50%), zodat er meer gestuurd kan worden.

1465

Dhr. **Van Gilse** (VVD) leest in de stukken dat de provincie zich als partner mede verantwoordelijk voelt voor participatie, in dat geval moet goed worden gekeken naar de inhoud en resultaten van de participatie. Is de gedeputeerde het hiermee eens?

1470 Gedeputeerde **Stigter** is het hiermee eens, maar het participatieproces is wel aan de gemeente als overheid die het dichtst bij de bewoner staat en een goed zicht heeft op de impact. Als er signalen komen over onvolledige participatieprocessen, dan wordt hier met de gemeente het gesprek over aangegaan. Het verschil tussen de RES NHZ en NHN bij het verlagen van de ambitie, leidt ertoe dat in NHZ er sporadisch gebieden zijn afgevallen, met name in de Gooi en Vechtstreek, maar die waren
1475 ook erg klein qua omvang. Ter compensatie zijn er gelijkwaardige gebieden toegevoegd. In NHN is het Bod met 1 Terrawattuur verlaagd omdat er wel zoekgebieden zijn afgevallen maar nog niet toegevoegd. Er wordt nu naar nieuwe zoekgebieden gezocht en deze komen terug in de RES 1.0. Deze zijn nog niet opgenomen in de reactienota.

1480 Dhr. **Van den Berg** (OSNH) vraagt of men meer gebieden op het oog heeft dan die nu in de reactienota zijn vermeld en zo ja, is het mogelijk deze aan PS toe te sturen.

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat PS alle informatie over de zoekgebieden heeft ontvangen. Ten aanzien van grensgevallen tussen gemeenten en tussen provincies, meldt de gedeputeerde dat over
1485 plannen die provinciegrenzen overstijgen, interprovinciaal overleg heeft plaatsgevonden, zoals over de zonnenatollen bij het IJsselmeer, de provincie Utrecht en een aantal Noord- en Zuid-Hollandse gemeenten en het Groene Hart, dat heeft geleid tot een vervolgaanpak. Met Zuid-Holland wordt overlegd over een aantal zoeklocaties in de Haarlemmermeer. In overleg met de gemeenten is door de provincie een aantal gebieden aangewezen om de bovenlokale samenhang in beeld te brengen,
1490 zoals bij zones rond de A7/A9 en de Green Ports, in totaal 12 locaties. De afwegingskaders rond de beschermingsregiems worden in een duidelijk stroomschema opgenomen, want er bestaan heel veel verschillende regiems die voor natuur en landschap variëren van een hard juridisch regiem tot aan handreikingen en leidraden van de provincie, het Rijk en Europa. Deze informatie wordt opgenomen in de RES 1.0. Er is een format ontwikkeld voor het gebiedspaspoort zodat de uitwerking van de
1495 zoekgebieden op uniforme wijze gebeurt, hoewel de zoekgebieden heel verschillend van karakter zijn. De problemen rond de infrastructuur zoals geschetst door het CDA, worden niet herkend, want de mogelijke zoekgebieden langs infrastructuur zoals de A7, worden samen met RWS en de netbeheerders onderzocht, hoewel deze locaties door de netbeheerders moeilijker ontsloten kunnen worden vanwege het grote oppervlak.

1500 Dhr. **Wijmenga** (CDA) heeft gevraagd naar de veiligheid en kostenverdeling van zoekgebieden naast infrastructuur. Met het vervangen van geluidsschermen hangen hoge kosten mee samen.

Gedeputeerde **Stigter** vindt het heel goed om deze mogelijkheden van geluidsschermen te onderzoeken, maar dat is niet altijd een goedkope of gemakkelijke oplossing. Er is al een aantal
1505 projecten in uitvoering.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) constateert dat in NHZ een aantal zoekgebieden langs de A7 afgevallen zijn. Wordt enkel in NHN naar de mogelijkheden langs infrastructuur gekeken of is er slechts een gedeelte
1510 van de gebieden langs de A7 verdwenen?

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat in deze gemeenten een aantal zonnegebieden zijn afgevallen, maar met dezelfde gemeenten loopt nog steeds het traject van zon langs de A7, dat betekent in letterlijke

1515 zin, langs de afslagen en langs de weg zelf. De PvdA, de gedeputeerde verwacht de RES'en op 1 juli te kunnen aanleveren, alle activiteiten zijn erop gericht om de RES 1.0 vanaf maart/april ter besluitvorming voor te leggen. De relatie met de Europese dan wel nationale aangepaste ambitie is nog niet gelegd. Er vindt op dit moment door de interdepartementale studiegroep onderzoek plaats naar de mogelijke consequenties van een doelstelling van 55% reductie. Op basis van de resultaten wordt met provincies en gemeenten gekeken naar de gevolgen voor het Klimaatakkoord. Het lijkt 1520 niet verstandig om hier als Noord-Holland nu op vooruit te gaan lopen, vooral omdat een hogere ambitie veel inspanning zal vergen. De gesprekken c.q. onderhandelingen met het Rijk moeten zorgvuldig worden doorlopen, daarom moet niet op voorhand al uitgegaan worden van de 55%. De gedeputeerde heeft nog geen gemeenten ontmoet die in de nee-stand zitten, dus die zorgen zijn onterecht, hoewel er met gemeenten wel discussies zijn gevoerd over zoeklocaties, maar dat is vaak 1525 vanwege het raakvlak met een provinciaal beschermingsregiem. Ook dat kan reden zijn om naar andere locaties te kijken, maar dat doen gemeenten vaak al op eigen initiatief. In NHZ is wel de regel dat wanneer er zoeklocaties afvallen, er nieuwe locaties worden gezocht om in ieder geval het Bod te handhaven. Dat is in NHZ gelukt en in NHN zijn al nieuwe locaties in beeld gebracht. OSNH vroeg nogmaals naar het draagvlak, GS kijken primair naar de volksvertegenwoordigers in gemeenten die 1530 aan de lat staan om te bepalen of er voldoende draagvlak bestaat waarbij het instrument van draagvlakonderzoek hulp biedt. Participatie start absoluut met goede informatievoorziening aan de omwonenden en eindigt met vormen van financiële participatie. De ambitie moet worden vastgehouden, maar er moet wel oog zijn voor weerstand en andere ideeën bij inwoners. De vragen van GL zijn al grotendeels beantwoord, zoals het vasthouden aan de ambitie en de rol van de 1535 provincie bij het zoeken naar nieuwe gebieden. In Noord-Holland is hard gewerkt aan de concept-RES en dat heeft veel emoties en discussie opgeroepen, daarom is hij terughoudend om in deze fase van afronding van de concept-RES naar de RES 1.0 met nieuwe zoekgebieden op de proppen te komen, vooral vanwege de hiermee samenhangende dynamiek die niet bijdraagt aan het draagvlak voor de RES. Na vaststelling van de RES 1.0 en in aanloop naar 2.0 kunnen nieuwe locaties in kaart 1540 gebracht worden. De terugkoppeling van de werkgroepen wordt opgenomen in de RES 1.0. De Regionale Structuurvisie Warmte is een lastig onderdeel van de RES, mede omdat er nog veel onbekend is, zoals wat de warmtebronnen op regionaal en lokaal niveau zijn. Gemeenten zijn nog niet zo ver om het aanbod en de behoefte op elkaar af te kunnen stemmen. Het zal helaas niet mogelijk zijn om regionale warmtebronnen af te trekken van het Bod voor 35 Terrawattuur van 1545 windmolens, want dit betreft twee verschillende grootheden. De Omgevingsverordening heeft als gevolg dat alle windplannen in de MRA als A-stuk aan PS worden aangeboden, dat geldt ook voor reeds lopende projecten die al langer in beeld waren, maar dat betreft niet de projecten in de huidige zoekgebieden. Volgens de aangenomen motie is het gesprek aangegaan met alle stakeholders in het Geingebied. Alle resultaten worden uitgewerkt in de concretisering van de 1550 verschillende zoekgebieden en daarbij kijkt men over provinciale en gemeentelijke grenzen heen. De inbreng en alternatieven van natuurorganisaties komen wellicht terug in de RES 1.0. In plaats van stakeholders zal de gedeputeerde voortaan over 'belanghebbenden' spreken. Men heeft momenteel geen aanwijzingen dat concrete zaken mis zijn gegaan in het participatieproces. Alle aspecten zoals leefbaarheid, afstand, geluid en natuur worden in beeld gebracht en op basis daarvan wordt een 1555 besluit genomen over de zoekgebieden.

Tweede termijn

1560 Dhr. Smaling (SP) blijft een heel ander beeld hebben van de participatie in Amsterdam dan de gedeputeerde. Van belanghebbenden bij IJburg hoort hij hele andere verhalen over voorgekookte sessies, dat moeilijke vragen niet worden beantwoord en dat de processen bewust worden gestuurd.

Het zou de gedeputeerde sieren als hij vanavond besluit om het krankzinnige voorstel voor windturbines vlak voor de kust van IJburg waar ook Durgerdam, IJmuiden en Almere last van gaan hebben, van tafel te halen.

1565

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) mist het antwoord op de vraag over besparingen.

1570

Dhr. **Kanik** (D66) constateert dat hij met de gedeputeerde van mening blijft verschillen over het participatieproces, maar met een participatieproces op een hoger niveau van de participatieladder zou veel van de huidige onrust voorkomen zijn. Tevens zou in de communicatie duidelijk moeten zijn gemaakt dat het om zoekgebieden gaat en niet om vindgebieden. Kan de gedeputeerde toezeggen om in gesprek te blijven met Amsterdam over dit proces en deze signalen ook in andere gemeenten serieus te melden?

1575

Mw. **Gielen** (GL) benadrukt dat het de bedoeling is dat de provincie het zoeken naar nieuwe locaties ondersteunt en niet van bovenop iets oplegt, want het is een proces van onderop, maar dhr. Akkerman heeft wel gevraagd of de provincie hier een rol in kan nemen. Ligt te dien aanzien een hulpvraag van gemeenten voor en zo ja, kan de provincie hierop inspelen?

1580

Gedeputeerde **Stigter** merkt op dat participatie nooit gemakkelijk is en het is nog ingewikkelder bij het proces van de RES dat nu nog in de verkennende fase zit, terwijl het doel ook nog niet helemaal vaststaat en in de gehele provincie wordt gezocht naar mogelijke locaties voor zon en wind. Voor veel mensen wordt participatie pas echt concreet wanneer zij de aankondiging ontvangen dat er in de nabijheid iets gaat gebeuren. Noord-Holland heeft als enige provincie al veel werk gemaakt van de participatieprocessen. Bij andere provincies komt de participatie pas op gang op het moment dat er locaties zijn vastgesteld. Amsterdam heeft er ook bewust voor gekozen om dat in deze fase al op te gaan starten. Bij deze zoekprocessen zijn meer professionals betrokken dan inwoners, en het is logisch dat niet alles foutloos verloopt. De gedeputeerde vindt de kwalitatieve oordelen over het participatieproces in Amsterdam onjuist en te gemakkelijk, want participatie staat niet gelijk aan draagvlak, hoe briljant het proces ook wordt ingericht. Wel moet vroegtijdig eerlijke informatie gedeeld worden en in elke fase moet de inwoner de gelegenheid hebben om ideeën aan te dragen. De overheid moet altijd bereid zijn om de plannen aan te passen of deze niet door te laten gaan. Hij is niet bereid zoals door de SP verzocht, om het zoekgebied bij IJburg af te voeren, dat is tot op heden in het proces bij geen enkel zoekgebied gedaan. Lokaal hebben gemeenten wel besloten om zoekgebieden af te voeren, maar Amsterdam kiest voor een andere lijn en die wordt door de gedeputeerde ondersteund. In RES 1.0 zal nadrukkelijker worden uitgelegd wat de RES betekent, hoewel dat deels onbevredigend zal zijn, omdat de samenleving veel energie steekt in andere initiatieven die ook gericht zijn op besparing. Tevens wordt aangegeven wat de lopende sporen zijn waar besparing een rol speelt. Ook komt aan de orde dat de regionale bestuurders de smaak te pakken hebben gekregen met het RES-proces, want de regionale samenwerking op basis van wederkerigheid en gelijkwaardigheid in nauw contact met organisaties werkt heel goed om elkaar te ondersteunen met kennis om de doelen te bereiken. In Noord en Zuid wordt daarom gesproken over het continueren van deze werkwijze bij de warmtetransitie, waarbij overigens ook besparing wordt betrokken in combinatie met een andere wijze van verwarmen. Gemeenten die nieuwe zoeklocaties aandragen, worden door GS ondersteund bij de inpassing binnen het provinciale beleid.

1605

De **voorzitter** constateert dat er geen vervolg komt op de bespreking van dit B-agendapunt. Via de chat is ingestemd met het voorstel van de voorzitter om de overige punten op de agenda door te schuiven naar de reguliere commissievergadering van 8 februari a.s., aangezien de agenda voor die

1610 vergadering nog vrijwel leeg is, op het verzoek van OSNH na om een agendapunt van C naar de B-agenda te verplaatsen.

5.b. Energie/Klimaat: Biomassa uit zee en afdoen M62-2015

1615 **6. Rondvraag gedeputeerde Stigter**

7. B-Agenda Ruimte en Wonen

7.a. Wonen: Woonakkoord West-Friesland

7.b. Ruimte/Natuur/Economie/Energie: Discussienotitie PvdA over verdozing in het Noord-Hollands landschap

1620

8. B-agenda Omgevingsverordening

8.a. Omgevingsverordening: afdoening moties 08-2019 en 01-2020 Omgevingsverordening NH2020

1625 **9. Rondvraag gedeputeerde Loggen (portefeuilles Ruimte en Wonen)**

10. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 23.30 uur. Het gebruik van Teams heeft zeker bijgedragen aan de goede vergadering, hier volgt nog een enquête over. De volgende vergadering staat gepland voor 8 februari 2021.

1630